

Fortum Oyj
Osavuosisikatsaus
Tammi–syyskuu 2008

Hyvä tuloskehitys jatkuu Sähköntuotanto vahvassa tulokunnossa

- Vertailukelpoinen liikevoitto 1 337 (1 048) miljoonaa euroa, +28 %
- Osakekohtainen tulos 1,10 euroa (viime vuonna 0,87 euroa ilman 0,46 euron kertaluonteisia eriä), 26 %
- Vahva liiketoiminnan kassavirta, 1 440 (1 325) miljoonaa euroa
- Vahva tase ja maksuvalmius
- Hyvät suojauspositiot

Tunnuslukuja	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edelliset 12 kk
Liikevaihto, milj. euroa	1 272	860	4 034	3 159	4 479	5 354
Liikevoitto, milj. euroa	395	510	1 352	1 327	1 847	1 872
Vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa	353	238	1 337	1 048	1 564	1 853
Tulos ennen veroja, milj. euroa	337	471	1 245	1 433	1 934	1 746
Tulos/osake, euroa	0,32	0,48	1,10	1,33	1,74	1,52
Liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa	401	255	1 440	1 325	1 670	1 785
Oma pääoma/osake, euroa			8,49	9,21	9,43	
Korollinen nettovelka (kauden lopussa), milj. euroa			6 520	4 456	4 466	
Osakkeiden määrä keskimäärin, tuhatta			887 241	890 984	889 997	

Tunnuslukuja	2007	Edell. 12 kk	2007*
Sijoitetun pääoman tuotto, %	16,5	14,1	14,0
Oman pääoman tuotto, %	19,1	16,7	15,8
Nettovelka/EBITDA	1,9	2,8	2,2

* REC:n ja Lenenergon voitot oikaistu

Fortumin vertailukelpoinen liikevoitto tammi–syyskuussa parani huomattavasti edellisvuotisesta erityisesti Sähköntuotanto-segmentin tulospurkauksen ansiosta. Tulosta paransivat Fortumin johdonmukainen suojausstrategia, Nord Poolin keskimääräisten spot-hintojen nousu ja vesivoimatuotannon kasvu. Fortumin Sähköntuotanto-segmentin toteutunutta sähkön tukkumyyntihintaa Pohjoismaissa nosti poikkeuksellisen suuri Suomen ja Ruotsin aluehintojen ero verrattuna keskimääräiseen systeemihintaan Nord Poolissa.

Fortumin voitto ennen veroja ja osakekohtainen tulos laskivat edellisvuotisesta vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana. Tämä johtui osittain vuonna 2007 ensimmäisen ja kolmannen neljänneksen tulokseen kirjatuista 180 miljoonan euron (Hafslundin omistamien REC:n osakkeiden myynti) ja 232 miljoonan euron (Lenenergon osakkeiden myynti) kertaluonteisista voitoista, joiden vaikutus osakekohtaiseen tulokseen oli 0,46 euroa.

Fortumin liiketoiminnan kassavirta jatkui vahvana ja oli 1 440 (1 325) miljoonaa euroa.

Maksuvalmius pysyi vahvana, ja likvidit varat olivat yhteensä 1 179 miljoonaa euroa. Käyttämättömiä luottolimiittejä oli 2,4 miljardia euroa kolmannen neljänneksen lopussa. Lokakuussa Fortum nosti luottolimiiteistään 500 miljoonaa euroa, jotka kattavat kaikki vuonna 2008 erääntyvät velat (468 miljoonaa euroa).

Fortum teki huhtikuussa lunastusvelvollisuuden mukaisen ostotarjouksen TGC-10:n vähemmistöosakkaille. Syyskuun lopussa Fortumin omistusosuus TGC-10:ssä oli yli 93 %. Siihen mennessä Fortum oli maksanut lunastustarjouksen alaisista osakehankinnoista noin 440 miljoonaa euroa. Osakekauppojen selvitys on vielä kesken, ja lunastustarjouksen lopulliset tulokset saadaan ja julkistetaan lokakuun 2008 loppuun mennessä.

Sähköntuotanto-segmentin toteutunut sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa kolmannella neljänneksellä oli 57,0 (39,9) euroa megawattitunnilta eli 43 % korkeampi kuin edellisenä vuonna ja korkeampi kuin sähkön keskimääräinen spot-hinta pohjoismaisessa sähköpörssissä Nord Poolissa. Sähkön keskimääräinen systeemi hinta Nord Poolissa oli 55,4 (19,7) euroa megawattitunnilta.

Taloudelliset tulokset

Heinä–syyskuu

Konsernin liikevaihto oli 1 272 (860) miljoonaa euroa. Konsernin liikevoitto oli 395 (510) miljoonaa euroa. Fortumin liikevoitto vuoden 2007 kolmannella neljänneksellä sisälsi 232 miljoonan euron voiton Lenenergon osakkeiden myynnistä. Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 353 miljoonaan euroon (238 miljoonasta eurosta) Sähköntuotanto-segmentin tulosparannuksen myötä.

Liikevaihto segmenteittäin

milj. euroa	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Sähköntuotanto	718	502	2 156	1 665	2 350	2 841
Lämpö	226	186	1 003	917	1 356	1 442
Sähkönsiirto	171	166	583	563	769	789
Markets	461	331	1 391	1 201	1 683	1 873
Venäjä	140	-	292	-	-	292
Muut	21	19	62	60	81	83
Nord Poolissa tehtyjen ostojen ja myyntien netotus	-465	-221	-1 260	-726	-1 163	-1 697
Eliminoinnit	0	-123	-193	-521	-597	-269
Yhteensä	1 272	860	4 034	3 159	4 479	5 354

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Sähköntuotanto	371	185	1 150	732	1 095	1 513
Lämpö	-7	-3	141	170	290	261
Sähkönsiirto	49	51	185	181	231	235
Markets	-8	11	-33	0	-1	-34
Venäjä	-39	-	-72	-	-	-72
Muut	-13	-6	-34	-35	-51	-50
Yhteensä	353	238	1 337	1 048	1 564	1 853

Liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Sähköntuotanto	438	221	1 129	764	1 115	1 480
Lämpö	-15	-2	152	173	294	273
Sähkönsiirto	50	50	187	182	233	238
Markets	-17	15	-6	10	12	-4
Venäjä	-39	232	-72	232	244	-60
Muut	-22	-6	-38	-34	-51	-55
Yhteensä	395	510	1 352	1 327	1 847	1 872

Tammi-syyskuu

Konsernin liikevaihto oli 4 034 (3 159) miljoonaa euroa. Konsernin liikevoitto oli 1 352 (1 327) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 1 337 miljoonaan euroon (1 048 milj. eurosta).

Tulos ennen veroja oli 1 245 (1 433) miljoonaa euroa.

Konsernin nettorahoituskulut kasvoivat 185 (117) miljoonaan euroon. Nettorahoituskulujen kasvu johtui korkeammasta keskimääräisestä velkatasosta ja lyhyiden korkojen noususta. Johdannaisten käyvän arvon muutos oli 5 (4) miljoonaa euroa.

Hafslund ASA ilmoittaa omistamiensa REC:n osakkeiden käyvän arvon muutoksen tuloslaskelmassaan, ja Fortum ilmoittaa käyvän arvon muutoksen omassa pääomassaan. Fortumin omaan pääomaan kirjattu käypä arvo lasketaan Hafslund ASA:n raportoinnissaan ilmoittaman osakkeiden lukumäärän perusteella. Vuoden 2008 syyskuun lopussa arvo oli 266 miljoonaa euroa.

Vähemmistöosuus oli 10 (31) miljoonaa euroa. Vähemmistöosuudet liittyvät pääasiassa Fortum Värme Holding AB:hen, jossa Tukholman kaupungilla on 50 % taloudellinen omistusosuus.

Kauden verot olivat 256 (218) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman mukainen veroprosentti oli 20,6 % (15,2 %). Vuoden 2007 yhdeksän ensimmäisen kuukauden veroprosenttia alensi verovapaa luovutusvoitto Hafslundin myymistä REC:n osakkeista sekä Fortumin myymistä Lenenergon osakkeista.

Kauden tulos oli 979 (1 184) miljoonaa euroa. Fortumin osakekohtainen tulos oli 1,10 euroa (1,33).

Sijoitetun pääoman tuotto edellisiltä 12 kuukaudelta oli 14,1 % (16,5 % vuoden 2007 lopussa), ja oman pääoman tuotto edellisiltä 12 kuukaudelta oli 16,7 % (19,1 % vuoden 2007 lopussa).

Markkinatilanne

Alustavien tilastotietojen mukaan Pohjoismaissa kulutettiin kolmannella vuosineljänneksellä sähköä 82 (84) TWh. Vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana sähkönkulutus oli 288 (289) TWh.

Vuoden 2008 alussa Pohjoismaiden vesivarannot olivat 9 TWh pitkän ajan keskiarvoa suuremmat elokuun lopulle saakka. Syyskuun lopussa pohjoismaiset vesivarannot olivat

6 TWh pitkän ajan keskiarvoa pienemmät ja 14 TWh pienemmät kuin vastaavana ajankohtana edellisvuonna.

Kolmannella neljänneksellä sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 55,4 (19,7) euroa megawattitunnilta eli 181 % korkeampi kuin vastaavalla jaksolla 2007. Spot-hinta Nord Poolissa oli viimevuotista korkeampi pääasiassa hiilidioksidipäästöoikeuksien ja polttoaineiden hintojen nousun vuoksi. Kolmannella neljänneksellä Suomen ja Ruotsin aluehinnat olivat edelleen Nord Poolin systeemihintaa korkeammat: 65,8 (27,1) euroa megawattitunnilta Suomessa ja 65,9 (27,1) euroa megawattitunnilta Ruotsissa. Tämä johtui lähinnä toimintahäiriöistä siirtoyhteyksissä mm. Ruotsin ja Norjan välillä.

Kolmannella neljänneksellä vuoden 2008 päästöoikeuksien keskimääräinen markkinahinta oli 24,5 euroa/hiilidioksiditonni. Vuonna 2007 vastaava päästöoikeuksien hinta oli 0,1 euroa/hiilidioksiditonni. Hiilen ja öljyn hinnat laskivat vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä.

Keskimääräinen spot-hinta Saksassa kolmannella neljänneksellä oli 73,2 euroa (31,0) megawattitunnilta eli korkeampi kuin Pohjoismaissa. Tämä johti sähkön nettovientiin Pohjoismaista Saksaan.

Alustavien tilastotietojen mukaan sähkönkulutus Venäjällä kasvoi yli 5 % vuoden 2008 yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana vuoden 2007 vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Sähkön- ja lämmöntuotannon kokonaisluvut

Fortumin koko sähköntuotanto tammi–syyskuussa 2008 oli 46,7 (38,0) TWh, mistä 38,7 (37,2) TWh tuotettiin Pohjoismaissa. Tämä oli 13 % (13 %) Pohjoismaiden koko sähkönkulutuksesta. Fortumin koko lämmöntuotanto vuoden 2008 tammi–syyskuussa oli 24,8 (17,9) TWh, josta 14,7 (15,1) TWh tuotettiin Pohjoismaissa. Sähkön- ja lämmöntuotantovolyyymien kasvu johtuu pääasiassa siitä, että TGC-10 on yhdistelty Fortumiin huhtikuun alusta lähtien.

Seuraavassa esitetään Fortumin koko sähkön- ja lämmöntuotannon luvut. Tämän lisäksi segmenttikatsauksissa esitetään vastaavat segmenttikohtaiset luvut.

Fortumin koko sähkön- ja lämmöntuotanto Euroopassa, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Sähköntuotanto	10,9	10,4	39,5	38,0	52,2	53,7
Lämmöntuotanto	3,7	3,5	17,6	17,9	26,1	25,8

Fortumin koko sähkön- ja lämmöntuotanto Venäjällä, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Sähköntuotanto	3,4	-	7,2	-	-	7,2
Lämmöntuotanto	2,8	-	7,2	-	-	7,2

Fortumin sähköntuotanto Pohjoismaissa lähteittäin, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Vesivoima	4,5	3,9	16,9	15,3	20,0	21,6
Ydinvoima	5,4	5,4	18,4	18,2	24,9	25,1
Lämpövoima	0,8	0,8	3,4	3,7	6,2	5,9
Yhteensä	10,7	10,1	38,7	37,2	51,1	52,6

Fortumin sähköntuotanto Pohjoismaissa lähteittäin, %	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Vesivoima	42	39	44	41	39	41
Ydinvoima	50	53	47	49	49	48
Lämpövoima	8	8	9	10	12	11
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Sähkön- ja lämmönmyynnin kokonaisluvut

Fortumin koko sähkönmyynti tammi–syyskuussa 2008 oli 54,2 (43,8) TWh, josta 44,2 (42,9) TWh myytiin Pohjoismaissa. Tämä vastaa noin 15 % (15 %) Pohjoismaiden koko tammi–syyskuun 2008 sähkönkulutuksesta. Fortumin koko lämmönmyynti tammi–syyskuussa 2008 oli 25,2 (18,2) TWh, mistä 13,9 (13,9) TWh tuotettiin Pohjoismaissa.

Fortumin koko sähkön-*) ja lämmönmyynti Euroopassa, milj. euroa	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Sähkönmyynti	725	483	2 188	1 673	2 370	2 885
Lämmönmyynti	173	154	792	744	1 096	1 144

*) Nord Poolissa tehdyt ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasolla.

Fortumin koko sähkön- ja lämmönmyynti Venäjällä, milj. euroa	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Sähkönmyynti	112	-	217	-	-	217
Lämmönmyynti	23	-	66	-	-	66

Fortumin koko sähkönmyynti *) alueittain, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Ruotsi	6,1	5,4	21,8	20,7	27,6	28,7
Suomi	6,0	6,1	21,0	20,9	29,0	29,1
Venäjä	4,4	-	9,2	-	-	9,2
Muut maat	0,7	0,6	2,2	2,2	3,1	3,1
Yhteensä	17,2	12,1	54,2	43,8	59,7	70,1

*) Nord Poolissa tehdyt ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasolla.

Fortumin koko lämmönmyynti alueittain, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Ruotsi	1,1	0,9	6,1	6,1	9,2	9,2
Suomi	1,7	1,7	7,7	7,7	11,1	11,1
Venäjä	2,4	-	6,7	-	-	6,7
Puola	0,2	0,2	2,3	2,1	3,5	3,7
Muut maat**	0,6	0,7	2,4	2,3	3,3	3,4
Yhteensä	6,0	3,5	25,2	18,2	27,1	34,1

***) Sisältää Iso-Britannian, joka raportoidaan Sähköntuotanto-segmentin muu myynti -rivillä.

EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvat Fortumin päästöt

Vuoden 2008 yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana noin 92 % (92 %) Fortumin EU-maissa tuottamasta sähköstä ei aiheuttanut hiilidioksidipäästöjä.

Fortumin Euroopan päästökauppajärjestelmän (ETS) alaiset hiilidioksidipäästöt vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana olivat noin 4,5 miljoonaa tonnia. Fortumin vastaavat keskimääräiset päästöt vuosina 2005–2007 olivat noin 8,7 miljoonaa tonnia vuodessa.

Fortumin sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksille on myönnetty yhteensä noin 6,1 miljoonaa tonnia hiilidioksidipäästöoikeuksia vuosille 2008–2012. Suomessa Fortumille on myönnetty noin 4,1 miljoonaa tonnia päästöoikeuksia vuodessa eli 11 % Suomen kansallisesta kiintiöstä. Ruotsissa Fortumille on myönnetty päästöoikeuksia noin 0,2 miljoonaa tonnia vuodessa eli 0,7 % Ruotsin kansallisesta kiintiöstä.

SEGMENTTIKATSAUKSET

Sähköntuotanto

Segmentin toimintaan kuuluu sähkön tuotanto ja myynti Pohjoismaissa sekä käyttö- ja kunnossapitopalvelut Pohjoismaissa ja valituilla kansainvälisillä markkinoilla. Segmentti myy tuottamansa sähkön Nord Pooliin. Segmenttiin kuuluvat liiketoimintayksiköt Generation, Portfolio Management and Trading (PMT) sekä Service.

milj. euroa	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Myynti	718	502	2 156	1 665	2 350	2 841
- sähkönmyynti	644	426	1 928	1 433	2 019	2 514
- muu myynti	74	76	228	232	331	327
Liikevoitto	438	221	1 129	764	1 115	1 480
Vertailukelpoinen liikevoitto	371	185	1 150	732	1 095	1 513
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			5 396	5 659	5 599	
Sidotun pääoman tuotto, %					19,2	26,3
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					18,9	27,1
Bruttoinvestoinnit	35	21	85	61	145	169
Henkilöstö			3 564	3 524	3 511	

Segmentin sähköntuotanto Pohjoismaissa oli kolmannella neljänneksellä 10,0 (9,5) TWh.

Tammi–syyskuussa segmentin sähköntuotanto Pohjoismaissa oli 35,5 (33,9) TWh ja noin 98 % (97 %) siitä oli hiilidioksidivapaata.

Sähköntuotanto Pohjoismaissa lähteittäin, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Vesivoima	4,5	3,9	16,9	15,3	20,0	21,6
Ydinvoima	5,4	5,4	18,4	18,2	24,9	25,1
Lämpövoima	0,1	0,2	0,2	0,4	1,2	1,0
Yhteensä	10,0	9,5	35,5	33,9	46,1	47,7

Sähköntuotanto alueittain, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Ruotsi	5,9	5,1	20,7	19,5	26,0	27,2
Suomi	4,2	4,4	14,8	14,4	20,1	20,5
Muut maat	0,1	0,3	0,7	0,8	1,1	1,0
Yhteensä	10,2	9,8	36,2	34,7	47,2	48,7

Sähkön myynti Pohjoismaissa, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
josta läpikulkueria	0,8	1,4	2,9	4,2	5,2	3,9

Hinta, €/MWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa*	57,0	39,9	49,3	38,4	39,7	47,7

*) Sähköntuotanto-segmentti Pohjoismaissa, ilman läpikulkueria.

Vuoden kolmannella neljänneksellä sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 55,4 euroa megawattitunnilta, kun aluehinta oli Suomessa oli 65,8 euroa ja Ruotsissa 65,9 euroa megawattitunnilta. Sähköntuotanto-segmentin toteutunut sähkön tukkumyyntihinta kolmannella neljänneksellä oli Pohjoismaissa 57,0 euroa megawattitunnilta eli 43 % korkeampi kuin vuosi sitten. Sähköntuotannon myyntivolyymi ilman läpikulkueria oli jakson aikana 10,6 (9,6) TWh.

Tammi–syyskuussa 2008 sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 42,7 euroa megawattitunnilta, kun Suomen ja Ruotsin aluehinnat olivat keskimäärin 50,6 euroa megawattitunnilta. Sähköntuotanto-segmentin toteutunut sähkön tukkumyyntihinta oli Pohjoismaissa 49,3 euroa megawattitunnilta eli 28 % korkeampi kuin vuosi sitten.

Sähköntuotanto-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto oli kolmannella neljänneksellä selvästi suurempi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla. Parannus johtui pääasiassa toteutuneen sähkön pohjoismaisen tukkumyyntihinnan kasvusta. Kasvuun vaikuttivat poikkeuksellisen suuret erot Suomen ja Ruotsin aluehinnoissa verrattuna keskimääräiseen systeemihintaan Nord Poolissa. Myös suurempi vesivoimatuotanto vaikutti liikevoittoon positiivisesti. Myönteisiä vaikutuksia tasoitti osittain ydinvoiman tehoveron ja kiinteistöveron kasvu Ruotsissa viime vuoteen verrattuna.

Tammi–syyskuussa 2008 Sähköntuotanto-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto oli viimevuotista suurempi, mikä johtui pääasiassa segmentin korkeammasta toteutuneesta sähkön tukkumyyntihinnasta. Vesi- ja ydinvoimatuotantovolyymit kasvoivat. Myönteisiä vaikutuksia tasoitti osittain ydinvoiman tehoveron ja kiinteistöveron kasvu Ruotsissa.

Loviisan ydinvoimalaitoksen vuotuiset polttoaineenvaihtoseisokit toteutettiin elo–lokakuussa. Ykkösyksikön seisokkiin elo–syyskuussa sisältyi neljän vuoden välein suoritettava kattava vuositarkastus ja -huolto. Loviisa 1:n vuotuinen seisokki kesti 12 vuorokautta suunniteltua pidempään. Kakkösyksikössä suoritettiin lyhyet vuotuiset huoltotoimet, joista tavanomaisen huoltotehtävien ja polttoaineen vaihdon ohella merkittävin oli höyrygeneraattorien tarkastus. Loviisa 2:n vuotuinen seisokki päättyi 13.10.2008.

Lämpö

Segmentin toimintaan kuuluu lämmön tuotanto ja myynti Pohjoismaissa ja muualla Itämeren alueella. Fortum on Pohjoismaiden johtava lämmöntuottaja. Segmentti tuottaa myös sähköä sähkön- ja lämmön yhteistuotantolaitoksissaan (CHP) ja myy sitä loppuasiakkaille pääasiassa pitkäaikaisin sopimuksin sekä Nord Pooliin. Segmentti sisältää liiketoimintayksiköt Värmen, joka toimii Ruotsissa, sekä Heatin, joka toimii pääasiassa muilla markkinoilla.

milj. euroa	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Myynti	226	186	1 003	917	1 356	1 442
- lämmönmyynti	165	142	766	712	1 053	1 107
- sähkönmyynti	33	23	152	133	202	221
- muu myynti	28	21	85	72	101	114
Liikevoitto	-15	-2	152	173	294	273
Vertailukelpoinen liikevoitto	-7	-3	141	170	290	261
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 595	3 402	3 507	
Sidotun pääoman tuotto, %					9,3	8,2
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					9,2	7,5
Bruttoinvestoinnit	96	82	287	206	327	408
Henkilöstö			2 486	2 277	2 279	

Segmentin lämmönmyynti kolmannella neljänneksellä oli 3,1 (3,0) TWh, josta suurin osa tuotettiin Pohjoismaissa. Samana aikana sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitosten (CHP) sähkönmyynti oli yhteensä 0,7 (0,6) TWh.

Segmentin lämmönmyynti tammi–syyskuussa 2008 oli 17,0 (16,8) TWh, josta suurin osa tuotettiin Pohjoismaissa. Samana aikana CHP-laitosten sähkönmyynti oli yhteensä 3,3 (3,3) TWh. Vuoden ensimmäisen neljänneksen leudot lämpötilat vaikuttivat lämmön kysyntään.

Lämpö-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto vuoden kolmannella neljänneksellä oli 4 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin pääasiassa polttoaineiden hintojen nousun ja muiden kustannusten kasvun vuoksi.

Segmentin vertailukelpoinen liikevoitto tammi–syyskuussa oli 29 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin pääasiassa ensimmäisen neljänneksen leudon sään, polttoaineiden ja hiilidioksidipäästöoikeuksien hintojen nousun, eräiden CHP-yksikköjen käytettävyyden ja muiden kustannusten kasvun vuoksi.

Lämmönmyynti alueittain, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Ruotsi	1,1	0,9	6,1	6,1	9,1	9,1
Suomi	1,7	1,7	7,7	7,7	11,1	11,1
Puola	0,2	0,2	2,3	2,1	3,5	3,7
Muut maat	0,1	0,2	0,9	0,9	1,4	1,4
Yhteensä	3,1	3,0	17,0	16,8	25,1	25,3

Sähkönmyynti, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Yhteensä	0,7	0,6	3,3	3,3	5,0	5,0

Sähkönsiirto

Fortum omistaa ja käyttää jakelu- ja alueverkkoja sekä jakaa sähköä kaikkiaan noin 1,6 miljoonalle asiakkaalle Ruotsissa, Suomessa, Norjassa ja Virossa.

milj. euroa	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Myynti	171	166	583	563	769	789
- jakeluverkot	144	139	494	475	648	667
- alueverkot	18	18	59	60	81	80
- muu myynti	9	9	30	28	40	42
Liikevoitto	50	50	187	182	233	238
Vertailukelpoinen liikevoitto	49	51	185	181	231	235
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 265	3 292	3 239	
Sidotun pääoman tuotto, %					7,7	7,8
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					7,6	7,6
Bruttoinvestoinnit	70	41	203	119	237	321
Henkilöstö			1 336	1 061	1 063	

Vuoden 2008 yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana jakelu- ja alueverkkosiirron kokonaismäärät olivat 18,6 (18,4) TWh ja 13,2 (13,2) TWh.

Alueverkkosiirron määrä oli yhteensä 11,0 (10,9) TWh Ruotsissa ja 2,2 (2,3) TWh Suomessa.

Sähkönsiirto-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto oli kolmannella neljänneksellä 49 miljoonaa euroa eli 2 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aiemmin.

Tammi–syyskuussa Sähkönsiirron vertailukelpoinen liikevoitto oli 185 miljoonaa euroa eli 4 miljoonaa euroa suurempi kuin vuotta aiemmin. Vuonna 2007 segmentin tulosta rasittivat Ruotsin talvimyrskyt. Poistot, jotka liittyvät automaattisen mittarinluennan (AMM) käyttöönottoon, aloitettiin kuluvan vuoden toisella neljänneksellä.

Uusien mittarien asennukset ja automaattisen mittarinluennan käyttöönotto Ruotsissa jatkuu. Projektin odotetaan valmistuvan vuoden loppuun mennessä. Yhteensä 494 000 AMM-mittaria kaikkiaan 735 000 asennetusta mittarista on aktivoitu kuukausittaista mittarinluentaa varten. Lähes 58 % Fortumin sähköjakeluasiakkaista Ruotsissa saa nyt laskun automaattisen mittarinluennan perusteella.

Kevään aikana käynnistettiin AMM-palvelujen hankinta Suomessa. Sopimuksen odotetaan syntyvän valittavan palveluntarjoajan kanssa ennen kesää 2009. Automaattiseen mittarinluentaan siirtymistä on alettu suunnitella myös Norjassa. Hankinta käynnistetään vuoden 2009 alussa. Investointipäätöksiä ei ole vielä tehty Suomen tai Norjan osalta.

Sähkönsiirto jakeluverkoissa, TWh	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Ruotsi	2,8	2,8	10,2	10,2	14,3	14,3
Suomi	1,9	1,8	6,7	6,6	9,2	9,3
Norja	0,4	0,3	1,6	1,5	2,3	2,4
Viro	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2
Yhteensä	5,1	4,9	18,6	18,4	26,0	26,2

Sähkönjakeluasiakkaitten lukumäärä alueittain, tuhatta	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Ruotsi	874	870	871
Suomi	604	590	591
Muut maat	123	120	122
Yhteensä	1 601	1 580	1 584

Markets

Markets vastaa sähkön vähittäismyynnistä 1,3 miljoonalle kotitalous- ja yritysasiakkaalle sekä muille sähkön vähittäismyyjille Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa. Markets ostaa sähkönsä Nord Poolista. Markets myy noin 75 % volyymistään yritysasiakkaille ja 25 % vähittäisasiakkaille.

milj. euroa	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Myynti	461	331	1 391	1 201	1 683	1 873
- sähkönmyynti	448	308	1 346	1 131	1 582	1 797
- muu myynti	13	23	45	70	101	76
Liikevoitto	-17	15	-6	10	12	-4
Vertailukelpoinen liikevoitto	-8	11	-33	0	-1	-34
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			229	157	247	
Sidotun pääoman tuotto, %					6,9	0,5
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					-0,6	-31,2
Bruttoinvestoinnit	0	0	3	2	3	4
Henkilöstö			629	934	935	

Kolmannella neljänneksellä Markets-segmentin sähkönmyynti oli 7,5 (8,3) TWh. Myyntivolyymien supistuminen johtui pääasiassa eräiden pitkäaikaisten yritysasiakassopimusten päättymisestä. Tammi–syyskuun myynti oli 27,0 (29,1) TWh.

Marketsin vertailukelpoinen liikevoitto kolmannella neljänneksellä oli selvästi tappiollinen pääasiassa siksi, että kasvaneet hankintakustannukset heikensivät myyntikatteita. Korkeat hankintakustannukset johtuivat osittain Nord Poolin korkeista aluehinnoista Suomessa ja Ruotsissa.

Fortum ilmoitti 9 %:n hinnankorotuksista toistaiseksi voimassa olevaan hintaan perustuviin tuotteisiinsa Suomessa 1.8. alkaen ja 13 %:n korotuksista Ruotsissa 1.10. alkaen. Korotuksen jälkeen Fortumin tämän hintaryhmän tuotteiden keskihinta on hyvin lähellä vähittäishinnan yleistä keskiarvoa.

Epättydyttävänä jatkuneen tulokunnan vuoksi Fortum on aloittanut rakenneuudistusohjelman ja käynnistänyt useita kustannussäästötoimenpiteitä.

Matti Saario nimitettiin Fortum Markets -liiketoimintayksikön johtajaksi 1.12.2008 alkaen. Saario on toiminut aikaisemmin Unilever Finlandin toimitusjohtajana.

Venäjä

Segmentin toimintaan kuuluu sähkön ja lämmön tuotanto ja myynti Venäjällä. Segmentti sisältää TGC-10-yhtiön ja Fortumin omistusosuuden TGC-1:ssä. TGC-10 raportoidaan tytäryhtiönä, joka on yhdistelty konsernituloslaskelmaan 1.4.2008 alkaen. TGC-1 on osakkuusyhtiö, joka raportoidaan pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

milj. euroa	III/08	III/07	I-III/08	I-III/07	2007	Edell. 12 kk
Myynti	140	-	292	-	-	292
- sähkönmyynti	112	-	217	-	-	217
- lämmönmyynti	23	-	66	-	-	66
- muu myynti	5	-	9	-	-	9
Liikevoitto	-39	232	-72	232	244	-60
Vertailukelpoinen liikevoitto	-39	-	-72	-	-	-72
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			2 420	482	456	
Sidotun pääoman tuotto, %					66,3	-2,6
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					0,0	-3,3
Bruttoinvestoinnit	548	245	1 622	245	245	1 622
Henkilöstö			7 254	-	-	

Fortum hankki 76,49 % omistusosuuden TGC-10:stä maaliskuussa 2008 RAO UES:n järjestämässä huutokaupassa ja yhtiön uudessa osakeannissa. TGC-10 toimii Uralin ja Länsi-Siperian kehittyneillä teollisuusalueilla. Öljy- ja kaasuteollisuuden nopea kasvu ja asuinrakentamisen huomattava lisääntyminen ovat alueen sähkön- ja lämmönkulutuksen kasvun tärkeimmät tekijät.

Segmentin sähkönmyynti kolmannella neljänneksellä oli 4,4 TWh. Samana aikana segmentin CHP-laitosten lämmönmyynti oli yhteensä 2,4 TWh.

Segmentin liiketulos oli tappiollinen vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä. Tappio kahdelta yhdistellyltä neljännekseltä koostuu TGC-10:n 34 miljoonan euron tappiosta, 26 miljoonan euron ylijäämäarvon poistoista (poistot 1 039 miljoonasta eurosta, jotka on kohdistettu TGC-10:n käyttöomaisuuden käypään arvoon) sekä 12 miljoonan euron integraatiokustannuksista. TGC-10:n liiketoiminta on tyypillisesti hyvin kausiluonteista: sen tulos on yleensä vahvin vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä. TGC-10:n luvut on yhdistelty huhtikuusta 2008 lähtien. TGC-10:n tappiot kolmannella neljänneksellä selittyvät pääasiassa kausivaihtelulla.

Venäjän sähköreformi jatkuu. Heinäkuun alusta lähtien 25 % kaikesta sähköntuotannosta myydään kilpailuilla markkinoilla. Sähkön tukkumarkkinoiden odotetaan vapautuvan kokonaan vuoteen 2011 mennessä. Myös kapasiteettimarkkinat käynnistettiin heinäkuun alussa suunnitelman mukaisesti. RAO UES, Venäjän sähkö- ja lämpösektorin entinen monopoli, lakkautettiin 1.7.2008. Sen sääntelytoiminnot jaettiin eri valtionlaitoksille.

TGC-10:llä on mittava investointiohjelma, jolla se pyrkii kasvattamaan sähköntuotantokapasiteettiaan 5 300 megawattiin vuoteen 2013 mennessä. Kuten aiemmin on ilmoitettu, TGC-10 arvioi ohjelman kokonaiskustannuksiksi 2,2 miljardia euroa. Fortum arvioi kustannusarviota jatkuvasti samalla, kun ohjelmaan liittyvät sopimusneuvottelut etenevät. Elokuussa solmittiin investointiohjelman suurimman projektin tärkein sopimus venäläisen E4 Groupin kanssa, joka toimii pääurakoitsijana Njaganskajan voimalan (kapasiteetti 1 200 MW) rakentamisessa. Tärkein laitteistotoimittaja projektissa on Siemens.

Rakennustyöt käynnistyivät Tjumenskajan ja Tobolskajan CHP-laitoksilla.

Fortum panostaa huomattavasti TGC-10:n integroimiseen osaksi Fortumia. Integraatioprosessi aloitettiin huhtikuussa 2008. Uusi organisaatorakenne ja Fortumin johtamismalli ovat olleet käytössä syyskuun 2008 alusta lähtien.

Syyskuussa Fortum ilmoitti saavansa noin 1,5 miljoonan tonnin edestä päästövähennysyksiköitä yhteistoteutusprojekteista, jotka toteutetaan TGC-10:ssä.

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä osakkeiden myynnit

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin tammi–syyskuussa olivat 2 210 (646) miljoonaa euroa. Investoinnit ilman yrityskauppoja olivat 716 (382) miljoonaa euroa.

SÄHKÖNTUOTANTO

Kesäkuussa Fortum ja Hafslund Infratek ASA tekivät aiesopimuksen tavoitteenaan yhdistää Fortum Servicen Infrastructure Solutions -toiminta Hafslund Infratekiin. Järjestely koskee kaikkia Infrastructure Solutionsin toimintoja Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa ja yhteensä 1 060:tä Fortumin työntekijää. Suunnitelman mukaan Fortum saa uusia liikkeeselaskettavia osakkeita Hafslund Infratek ASA:sta, joka on listattu Osloon pörssiin. Transaktion myötä Fortumin omistusosuudeksi yhdistetyssä yhtiössä tulee 33 %. Hafslund Infratekin nykyinen enemmistöosakas Hafslund ASA omistaa yhdistetyn yhtiön osakkeista 43,3 %. Toimintojen yhdistämisprosessi jatkui kolmannella neljänneksellä. Lokakuun alussa osapuolet sopivat jatkavansa alkuperäistä aiesopimusta syyskuun lopusta. Tavoitteena on saada sopimus solmittua lokakuun aikana.

SÄHKÖNSIIRTO

Investoinnit ilman yrityskauppoja olivat 203 (119) miljoonaa euroa. Automaattisen mittarinluennan investoinnit muodostivat 84 (11) miljoonaa euroa segmentin investoinneista.

VENÄJÄ

Fortum on tehnyt TGC-10:n vähemmistöosakkaille lunastusvelvollisuuden mukaisen ostotarjouksen. Tarjousaika oli 30.4.–18.7.2008. Tarjouksen kohteena oli 23,51 % TGC-10:n osakepääomasta, ja tarjottu hinta on 111,8 ruplaa (noin 3 euroa) osakkeelta, joka maksetaan kokonaan käteisenä. Tarjoushinta on sama kuin se, minkä Fortum maksoi huutokaupassa ja osakeannissa, ja siihen sisältyy huomattava preemio markkinahintaan nähden. Syyskuun lopussa Fortumin omistusosuus TGC-10:ssä oli yli 93 %, ja siihen mennessä Fortum oli maksanut lunastustarjouksen alaisista osakehankinnoista noin 440 miljoonaa euroa. Osakekauppojen selvitys on vielä kesken, ja lunastustarjouksen lopulliset tulokset saadaan ja julkistetaan lokakuun 2008 loppuun mennessä.

Mikäli Fortumin omistusosuus TGC-10:ssä ylittää lunastustarjouksen seurauksena 95 %, Fortum voi lunastaa loput TGC-10:n osakkeet. Pakkolunastus vaatii kuitenkin Venäjän viranomaisen päätöksen.

Rahoitus

Nettovelka kasvoi kolmannen neljänneksen aikana 266 miljoonalla eurolla 6 520 miljoonaan euroon (vuoden 2007 lopussa 4 466 milj. euroa). Nettovelan kasvu kolmannella neljänneksellä johtui pääasiassa TGC-10:n vähemmistöosakkaille tehdystä lunastusvelvollisuuden mukaisesta ostotarjouksesta, jonka myötä Fortum kasvatti omistusosuuttaan 76 %:sta yli 93 %:iin ja maksoi ostamistaan osakkeista 440 miljoonaa euroa. Velan lisäys rahoitettiin nostamalla aikaisemmin sovittuja luottolimiittejä. Lukuun ottamatta yritystodistusten uudelleenrahoittamista (598 miljoonaa euroa liikkeeseenlaskettuna neljänneksen lopussa), neljänneksen aikana ei tehty uusia rahoitusjärjestelyjä.

Maksuvalmius pysyi vahvana: neljänneksen lopussa käteistä (663 miljoonaa euroa) ja pankkitalletuksia (516 miljoonaa euroa) oli yhteensä 1 179 miljoonaa euroa (josta 1 109 miljoonaa euroa TGC-10:ssä) ja käyttämättömiä luottolimiittejä 2,4 miljardia euroa.

Lokakuussa Fortum teki lisänoston 500 miljoonan euron luottolimiiteistään, jolla katetaan kaikki vuonna 2008 erääntyvät velat (468 miljoonaa euroa). Vuonna 2008 erääntyvistä veloista 435 miljoonaa euroa on yritystodistusrahoitusta.

Vuosina 2009 ja 2010 ei eräänny huomattavia velkoja. Vuonna 2009 noin 172 miljoonaa euroa velkaa erääntyy ensimmäisellä neljänneksellä ja 286 miljoonaa euroa loppuvuoden aikana. Vuonna 2009 erääntyvistä veloista 163 miljoonaa euroa on yritystodistusrahoitusta. Vuonna 2010 erääntyvää velkaa on 634 miljoonaa euroa. Vuonna 2011 erääntyy 2 000 miljoonan euron luottolimiitti, ja vuonna 2011 erääntyvät velat ovat yhteensä 2 268 miljoonaa euroa.

Nettovelan ja käyttökatteen (EBITDA) suhde edellisiltä 12 kuukaudelta oli 2,8 (1,9 vuoden 2007 lopussa). Nettovelkaa kasvatti vuonna 2008 ostettu 93 % osuus TGC-10:ssä sekä osingonmaksu.

Konsernin nettorahoituskulut olivat 185 (117) miljoonaa euroa. Kasvu johtui keskimääräisen nettovelan kasvusta ja korkojen noususta vuoden 2008 yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna. Nettorahoituskuluihin on kirjattu johdannaisten käyvän arvon muutoksia 5 (4) miljoonaa euroa.

Moody'sin ja Standard & Poor'sin Fortumille antamat pitkän aikavälin luottoluokitukset olivat A2 (vakaat näkymät) ja A- (vakaat näkymät).

Osakkeet ja osakepääoma

Tammi–syyskuussa 2008 myytiin yhteensä 466,5 (647,9) miljoonaa Fortum Oyj:n osaketta, ja kokonaisvaihto oli 12 834 miljoonaa euroa. Fortumin markkina-arvo neljänneksen viimeisen pörssipäivän päätöskurssin mukaan laskettuna oli 20 928 miljoonaa euroa. Vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden korkein noteeraus Fortum Oyj:n osakkeille Nasdaq OMX Helsingissä oli 33,00 euroa ja alin 21,24 euroa. Osakkeen vaihdolla painotettu keskipäivä oli 27,55 euroa. Neljänneksen viimeisen pörssipäivän päätöskurssi oli 23,58 (25,74) euroa.

Optio-ohjelmaan 2002B liittyen vaihdettiin vuoden 2008 yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana kaikkiaan 0,7 miljoonaa optiota yhteensä 17,2 miljoonalla eurolla.

Yhteensä 325 987 optiojärjestelyjen perusteella merkittyä osaketta vietiin kaupparekisteriin vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä. Kolmannen neljänneksen lopussa Fortum Oyj ei omistanut omia osakkeitaan.

Merkintöjen ja mitätöintien jälkeen vuoden 2008 kolmannen neljänneksen lopussa Fortum Oyj:n osakepääoma on 3 043 297 262 euroa ja rekisteriin merkittyjen osakkeiden kokonaisuus 887 517 430. Fortumin osakepääoma kasvoi yhteensä 1 108 355,80 eurolla.

Optio-ohjelmien mukaisesti merkittäviksi tarjotut ja neljänneksen lopussa merkitsemättömät osakkeet oikeuttavat enintään 0,1 % osuuteen (849 615 osaketta) Fortumin neljänneksen lopun osakepääomasta ja äänioikeudesta.

Neljänneksen lopussa Suomen valtion omistusosuus Fortumista oli 50,8 %. Hallintarekisteröityjen ja suorien ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 35,9 %.

Hallituksella ei ole tällä hetkellä yhtiökokouksen myöntämiä käyttämättömiä valtuuksia vaihtovelkakirjojen tai optiolainojen liikkeelle laskemiseksi tai uusien osakkeiden liikkeelle laskemiseksi. Hallituksella on Fortum Oyj:n 1.4.2008 pidetyn yhtiökokouksen valtuutus yhtiön omien osakkeiden takaisinostoon. Valtuutus koskee 300 miljoonaa euroa tai 15 miljoonaa osaketta ja on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen.

Konsernin henkilöstö

Konsernin henkilöstön lukumäärä tammi–syyskuussa oli keskimäärin 13 585 (8 305). Kauden lopussa henkilömäärä oli 15 785 (8 310). Henkilöstömäärän kasvu johtui TGC-10:n hankinnasta.

Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia

Fortum osallistuu noin 25 % osuudella Suomen viidennen ydinvoimalaitosyksikön (Olkiluoto 3) rakennusprojektiin. Yksikön rakentava ja omistava yhtiö Teollisuuden Voima Oyj (TVO) on saanut uuden aikataulun toimittajalta (AREVA-Siemens). Uusien tietojen perusteella TVO arvioi tällä hetkellä, että ydinvoimalaitosyksikön käyttöönotto saattaa siirtyä vuoteen 2012, kun aikaisemmin sen odotettiin tapahtuvan vuonna 2011. Lisäksi TVO on todennut, että toimitus on sovittu kiinteällä hinnalla eikä se ole sopimassa laitoksen toimittajan kanssa Arevan tappioiden jakamisesta toisin kuin joukkoviestimissä esitetyissä tiedoissa on annettu ymmärtää.

Fortum ja Jyväskylän Energia sopivat 21.10.2008, että Fortum myy 60 % omistuksensa Jyväskylän Energiantuotanto Oy:stä Jyväskylän Energialle. Kauppa ja siihen liittyvät järjestelyt tulevat voimaan tammikuun 2009 alusta. Kaupan myötä vastapainelaitoksen omistus (115 MW sähköteho, 610 MW kaukolämpöteho ja 110 MW prosessihöyrykapasiteetti) ja myös voimalaitoskiinteistö siirtyy Jyväskylän Energialle. Myytävien osakkeiden kauppahinta on noin 40 miljoonaa euroa. Kaupasta kirjataan myyntivoitto Heat segmentin neljännen neljänneksen liikevoittoon.

Näkymät

Fortumin tuloksen kannalta tärkein markkinatekijä on pohjoismainen sähkön tukkuhinta. Tukkuhinnan kehityksen avaintekijöitä ovat Pohjoismaiden vesitilanne, tarjonnan ja kysynnän tasapaino, hiilidioksidin päästöoikeuksien hinnat ja polttoaineiden hinnat. Ruotsin kruunun ja Venäjän ruplan vaihtokurssit vaikuttavat myös Fortumin raportoituun tulokseen.

Fortumin taloudellinen tulos on alttiina useille strategisille, taloudellisille ja operatiivisille riskeille. Lisätietoja Fortumin riskeistä ja riskienhallinnasta on esitetty Fortumin vuoden 2007 toimintakertomuksessa sekä konsernin tilinpäätöksessä.

Venäjällä yksi tärkeimmistä TGC-10:n hankintaan liittyvistä oletuksista on Venäjän sähköalan uudistuksen jatkuminen. Heinäkuun alussa vapautettujen sähkömarkkinoiden osuus nousi 15 prosentista 25 prosenttiin. Samaan aikaan kapasiteettimarkkinat aloitettiin vastaavalla vapausasteella. Ensimmäinen kapasiteettiuhutokauppa vuodelle 2008 pidettiin heinäkuussa. Pitkän aikavälin kapasiteettimarkkinoiden säännöt ovat valmisteilla. Sähkön tukku markkinoiden odotetaan olevan vapautuneet kokonaan vuonna 2011.

Sopimukset velvoittavat TGC-10:n toteuttamaan merkittävän investointiohjelman, jonka arvo on noin 2,2 miljardia euroa TGC-10:n alkuperäisen arvion mukaan. Ohjelman arvioidaan valmistuvan vuonna 2013. TGC-10:n investointiohjelmaan liittyvät sopimusveloitteet sisältävät sakkoehtoja, jotka on sidottu uuden tuotantokapasiteetin käyttöönottoon.

Sähkön käytön arvioidaan yleisesti lähivuosien aikana kasvavan Pohjoismaissa hieman alle yhden prosentin vuosivauhtia. Muutos yleisessä taloudellisessa tilanteessa voi vaikuttaa lyhyen aikavälin sähkön kysyntään.

Lokakuun 2008 alkupuolella Pohjoismaiden vesivarannot olivat noin 6 TWh keskimääräistä pienemmät ja 11 TWh alle vuoden 2007 vastaavan tason. Lokakuun puolivälissä päästöoikeuksien markkinahinta vuodelle 2008 oli noin 22–23 euroa hiilidioksiditonnilta. Samaan aikaan sähkön hinta futuurimarkkinoilla loppuvuodelle 2008 oli noin 53–58 euroa megawattitunnilta, vuodelle 2009 noin 51–55 euroa megawattitunnilta ja vuodelle 2010 noin 50–53 euroa megawattitunnilta.

Sähkö- ja lämpöliiketoiminnan tulos on yleensä paras vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä.

Fortumin Sähköntuotanto-segmentin toteutuneeseen sähkön tukkumyyntihintaan Pohjoismaissa vaikuttavat muun muassa suojaustasot, suojaushinta, spot-hinnat, Fortumin joustavan tuotantorakenteen käytettävyys ja käyttö sekä valuuttojen kurssivaihtelut. Jos Fortum ei suojaisi lainkaan tuotantovolyymejään, spot-hinnan 1 euron muutos megawattitunnilta voisi aiheuttaa noin 50 miljoonan euron muutoksen Fortumin vuotuisessa liikevoitossa.

Lokakuun alussa 2008 Sähköntuotanto-segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu noin 65 % noin 46 euroon megawattitunnilta loppuvuodeksi 2008. Kalenterivuodeksi 2009 segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu noin 55 % noin 53 euroon megawattitunnilta ja kalenterivuodeksi 2010 noin 20 % noin 55 euroon megawattitunnilta.

Raportoidut suojausasteet voivat muuttua huomattavasti Fortumin sähköjohdannaismarkkinoilla tekemien toimien mukaan. Suojaukset tehdään pääasiassa

johdannaispöytäkirjoilla, joista useimmat ovat Nord Poolissa kaupankäynnin kohteena olevia forward-sopimuksia tai vakioituja futuureja, joihin kuuluu useita erilaisia tuotteita ja maturiteetteja. Myös Ruotsin kruunun kurssivaihtelu euroon nähden vaikuttaa suojaushintaan, koska osa suojauksista tehdään Ruotsin kruunuina.

TGC-10:n hankinnan odotetaan laimentavan hieman Fortumin osakekohtaista tulosta vuosina 2008 ja 2009. Fortum arvioi parhaillaan mahdollisuuksia uusiin tehokkuusparannuksiin TGC-10:ssä. Aikaisemmin ilmoitettujen vähintään 30 miljoonan euron vuotuisten tehokkuusparannusten odotetaan ylittyvän.

Fortumin tulos vuoden 2008 yhdeksältä ensimmäiseltä kuukaudelta oli hyvä. Konsernin taloudellinen asema ja maksuvalmius ovat vahvoja. Joustavan ja ilmastomyötäisen tuotantorakenteensa ansiosta Fortum on jatkossakin hyvissä asemissa.

Espoo, 21.10.2008
Fortum Oyj
Hallitus

Lisätietoja:

Mikael Lilius, toimitusjohtaja, puhelin: +358 10 452 9100
Juha Laaksonen, talousjohtaja, puhelin: +358 10 452 4519

Osavuositarkastus on laadittu EU:ssa hyväksytyyn IAS 34, osavuositarkastukset -standardin, mukaisesti. Osavuositarkastus ei ole tilintarkastettu.

Fortumin varsinainen yhtiökokous on tarkoitus pitää 7. huhtikuuta 2009.

Vuosikertomus tilikaudelta 2008 julkaistaan viimeistään viikolla 12.

Tulostiedotus vuonna 2009:

Tammi–joulukuun 2008 tilinpäätöstiedote julkaistaan 5.2.2009 arviolta klo 9.00.

Osavuositarkastus tammi–maaliskuulta julkaistaan 28.4.2009 noin klo 9.00.

Osavuositarkastus tammi–kesäkuulta julkaistaan 17.7.2009 noin klo 9.00.

Osavuositarkastus tammi–syyskuulta julkaistaan 22.10.2009 noin klo 9.00

Jakelu:

NASDAQ OMX Helsinki
Keskeiset tiedotusvälineet
www.fortum.fi

Tilinpäätökseen liittyvää lisätietoa, mukaan lukien vuosineljänneksitaulukot, on Fortumin verkkosivuilla osoitteessa www.fortum.fi/sijoittajat.

KONSERNIN TULOSLASKELMA

MEUR	Liite	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Liikevaihto	4	1 272	860	4 034	3 159	4 479	5 354
Muut tuotot		56	261	75	309	393	159
Materiaalit ja palvelut		-479	-287	-1 465	-1 089	-1 572	-1 948
Henkilöstökulut		-156	-109	-429	-359	-495	-565
Poistot ja arvonalentumiset	4, 12	-137	-113	-383	-336	-451	-498
Muut kulut		-161	-102	-480	-357	-507	-630
Liikevoitto		395	510	1 352	1 327	1 847	1 872
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	4, 13	8	6	78	223	241	96
Korkokulut		-100	-57	-255	-156	-220	-319
Korkotuotot		33	21	77	49	76	104
Johdannaisten käyvän arvon muutokset		8	2	5	4	7	8
Muut rahoituserät - netto		-7	-11	-12	-14	-17	-15
Rahoitustuotot ja -kulut		-66	-45	-185	-117	-154	-222
Voitto ennen veroja		337	471	1 245	1 433	1 934	1 746
Tuloverot	9	-69	-44	-256	-218	-326	-364
Kauden voitto		268	427	989	1 215	1 608	1 382
Jakautuminen:							
Emoyhtiön omistajille		284	431	979	1 184	1 552	1 347
Vähemmistölle		-16	-4	10	31	56	35
		268	427	989	1 215	1 608	1 382
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos (euroa per osake)	10						
Laimentamaton		0,32	0,48	1,10	1,33	1,74	1,52
Laimennettu		0,32	0,48	1,10	1,33	1,74	1,52

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008

KONSERNIN TASE

MEUR	Liite	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
VARAT				
Pitkäaikaiset varat				
Aineettomat hyödykkeet	12	427	76	85
Rakennukset, koneet ja kalusto	12	13 037	11 407	11 343
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	4, 13	2 331	2 755	2 853
Osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	16	561	510	516
Muut pitkäaikaiset sijoitukset		72	104	99
Laskennalliset verosaamiset		0	3	3
Johdannaisinstrumentit	6	242	117	153
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		827	718	736
Pitkäaikaiset varat yhteensä		17 497	15 690	15 788
Lyhytaikaiset varat				
Vaihto-omaisuus		358	321	285
Johdannaisinstrumentit	6	368	125	140
Myyntisaamiset ja muut saamiset		1 144	718	1 034
Pankkitalletukset		516	-	-
Rahat ja pankkisaamiset		663	815	427
Likvidit varat	15	1 179	815	427
Lyhytaikaiset varat yhteensä		3 049	1 979	1 886
Varat yhteensä		20 546	17 669	17 674
OMA PÄÄOMA				
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma				
Osakepääoma	14	3 043	3 039	3 040
Muu sidottu pääoma		83	78	78
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot		200	746	715
Kertyneet voittovarot		4 253	4 356	4 526
Yhteensä		7 579	8 219	8 359
Vähemmistöosuus		478	274	292
Oma pääoma yhteensä		8 057	8 493	8 651
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	15	6 776	4 583	4 288
Johdannaisinstrumentit	6	177	131	139
Laskennalliset verovelat		1 810	1 715	1 687
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	16	561	510	516
Eläkevaraukset ja muut varaukset		290	152	144
Muu pitkäaikainen vieras pääoma		464	476	486
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		10 078	7 567	7 260
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Korollinen lyhytaikainen vieras pääoma	15	923	688	605
Johdannaisinstrumentit	6	331	172	260
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma		1 157	749	898
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		2 411	1 609	1 763
Vieras pääoma yhteensä		12 489	9 176	9 023
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		20 546	17 669	17 674

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

MEUR	Osake- pääoma	Muu sidottu pääoma	Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus	Vähemmis- töösuus	Yhteensä
Oma pääoma 31.12.2007	3 040	78	715	-	4 526	8 359	292	8 651
Muuntoerot ja muut muutokset			-36		-40	-76	-33	-109
Kassavirran suojaukset			1			1		1
Muut käyvän arvon muutokset ¹⁾			-482			-482	-1	-483
Suoraan omaan pääomaan kirjatut erät yhteensä	-	0	-517	-	-40	-557	-34	-591
Tiilikauden voitto					979	979	10	989
Kaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä	-	0	-517	-	939	422	-24	398
Käytetyt optio-oikeudet	3					3		3
Osingonjako ²⁾					-1 198	-1 198		-1 198
Muutokset sidotun ja vapaan oman pääoman välillä		5			-5	0		0
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä			2		-9	-7	210	203
Oma pääoma 30.09.2008	3 043	83	200	-	4 253	7 579	478	8 057
Oma pääoma 31.12.2006	3 023	74	511	-	4 300	7 908	253	8 161
Muuntoerot ja muut muutokset			19		-4	15	-5	10
Kassavirran suojaukset			-90			-90		-90
Muut käyvän arvon muutokset ¹⁾			306		-3	303		303
Suoraan omaan pääomaan kirjatut erät yhteensä	-	-	235	-	-7	228	-5	223
Tiilikauden voitto					1 184	1 184	31	1 215
Kaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä	-	-	235	-	1 177	1 412	26	1 438
Käytetyt optio-oikeudet	16					16		16
Osingonjako ²⁾					-1 122	-1 122		-1 122
Muutokset sidotun ja vapaan oman pääoman välillä		4			-4	0		0
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä					5	5	-5	0
Oma pääoma 30.9.2007	3 039	78	746	-	4 356	8 219	274	8 493
Oma pääoma 31.12.2006	3 023	74	511	-	4 300	7 908	253	8 161
Muuntoerot ja muut muutokset			10		-25	-15	-11	-26
Kassavirran suojaukset			-168			-168	-2	-170
Muut käyvän arvon muutokset ¹⁾			362			362		362
Suoraan omaan pääomaan kirjatut erät yhteensä	-	-	204	-	-25	179	-13	166
Tiilikauden voitto					1 552	1 552	56	1 608
Kaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä	-	-	204	-	1 527	1 731	43	1 774
Käytetyt optio-oikeudet	17					17		17
Osingonjako ²⁾					-1 122	-1 122		-1 122
Omien osakkeiden ostot				-175		-175		-175
Omien osakkeiden mitätöinti				175	-175	0		0
Muutokset sidotun ja vapaan oman pääoman välillä		4			-4	0		0
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä						0	-4	-4
Oma pääoma 31.12.2007	3 040	78	715	-	4 526	8 359	292	8 651

¹⁾ Sisältää Hafslundin omistamien Renewable Energy Corporation (REC) -yhtiön osakkeiden käyvän arvon muutoksen sekä Hafslundin REC-osakkeiden myynnin vaikutuksen vuodelle 2008. Katso liite 13 Muutokset osakkuus- ja yhteisyritysosuuksissa.

²⁾ Katso liite 11 Osakekohtainen osinko.

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008

LYHENNETTY KONSERNIN KASSAVIRTALASKELMA

MEUR	Liite	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Liiketoiminnan kassavirta							
Liikevoitto ennen poistoja (Käyttökate)		532	623	1 735	1 663	2 298	2 370
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-56	-263	-38	-268	-286	-56
Rahoituserät ja toteutuneet kurssierot		-13	-6	-93	89	-10	-192
Maksetut välittömät verot		-79	-83	-279	-320	-383	-342
Kassavirta ennen käyttö pääoman muutosta		384	271	1 325	1 164	1 619	1 780
Käyttö pääoman muutos		17	-16	115	161	51	5
Liiketoiminnan kassavirta yhteensä		401	255	1 440	1 325	1 670	1 785
Investointien kassavirta							
Käyttöomaisuusinvestoinnit ¹⁾	4, 12	-301	-128	-680	-341	-592	-931
Ostetut tytäryhtiöosakkeet pl. ostettujen yhtiöiden rahavarat	7	-442	-2	-1 206	-10	-10	-1 206
Ostetut osakkuusyritysosakkeet ²⁾	13	0	-245	-8	-245	-271	-34
Muiden osakkeiden ostot		0	0	-1	-2	-4	-3
Käyttöomaisuuden myynnit		4	3	9	12	14	11
Myydyt tytäryhtiöosakkeet pl. myytyjen yhtiöiden rahavarat	7	1	0	1	0	0	1
Myydyt osakkuusyritysosakkeet	13	24	298	24	302	304	26
Muiden osakkeiden myynnit		0	0	0	0	29	29
Muiden sijoitusten muutos		-28	-19	-78	-56	-79	-101
Investointien kassavirta yhteensä		-742	-93	-1 939	-340	-609	-2 208
Kassavirta ennen rahoitusta		-341	162	-499	985	1 061	-423
Rahoituksen kassavirta							
Velkojen muutos		257	-230	2 578	779	488	2 287
Osingonjako yhtiön osakkeenomistajille		0	0	-1 198	-1 122	-1 122	-1 198
Omien osakkeiden ostot		0	0	0	0	-175	-175
Muut rahoituserät		-10	5	-134	16	18	-132
Rahoituksen kassavirta yhteensä		247	-225	1 246	-327	-791	782
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos		-94	-63	747	658	270	359

¹⁾ Maksamattomat investoinnit eivät sisälly käyttöomaisuusinvestointeihin. Aktivoidut vieraan pääoman kulut sisältyvät maksettuihin korkokuluihin.

²⁾ Ostetut osakkuusyritysosakkeet sisältävät osakeannin.

Nettovelan muutokset	III/2008	I-III/2008
Nettovelka 30.6.2008 ja 31.12.2007 vastaavasti	6 254	4 466
Muuntoerot	-92	-96
Käyttökate	532	1 735
Maksetut rahoituskulut, verot ja muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-148	-410
Käyttö pääoman muutokset	17	115
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-301	-680
Yrityshankinnat	-442	-1 215
Yritysmyyntit	29	34
Muutos korollisissa saamisissa	-28	-78
Osingot	0	-1 198
Muut rahoitustoiminnot	-10	-134
Nettokassavirta (- nettovelan kasvu)	-351	-1 831
Lainat hankituissa yhtiöissä	-	274
Joukkovelkakirjojen käpien arvojen muutos ja arvostukset jaksotettuun hankintameno	7	45
Nettovelka kauden lopussa	6 520	6 520

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008

TUNNUSLUVUT

MEUR	30.9.2008	30.6.2008	31.3.2008	31.12.2007	30.9.2007	30.6.2007	31.3.2007	Edelliset 12 kk
Käyttökate, MEUR	1 735	1 203	720	2 298	1 663	1 040	602	2 370
Tulos/osake (laimentamaton), EUR	1,10	0,78	0,51	1,74	1,33	0,85	0,59	1,52
Sijoitettu pääoma, MEUR	15 756	15 593	16 868	13 544	13 764	13 503	12 593	15 756
Korollinen nettovelka, MEUR	6 520	6 254	5 228	4 466	4 456	4 610	3 932	N/A
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, MEUR	2 210	1 459	1 227	972	646	253	115	2 536
Käyttöomaisuusinvestoinnit, MEUR	716	408	175	655	382	236	100	989
Sijoitetun pääoman tuotto, % ¹⁾	13,7	14,6	17,3	16,5	15,1	14,8	18,0	14,1
Oikaistu sijoitetun pääoman tuotto, % ²⁾				14,0				
Oman pääoman tuotto, % ¹⁾	15,7	17,2	21,0	19,1	17,8	17,2	21,1	16,7
Oikaistu oman pääoman tuotto, % ²⁾				15,8				
Nettovelka/käyttökate ¹⁾	2,8	2,6	1,8	1,9	2,1	2,2	1,6	2,8
Oikaistu nettovelka/käyttökate ³⁾				2,2	2,3			
Korkokate	7,6	8,6	14,1	12,8	12,4	11,5	15,3	8,7
Kassavirta ennen käyttöpääoman muutosta/korollinen nettovelka, % ¹⁾	27,1	30,1	42,9	36,3	33,9	36,1	45,5	27,3
Velkaantumisaste, %	81	77	56	52	52	58	52	N/A
Oma pääoma/osake, EUR	8,49	8,08	9,53	9,43	9,21	8,68	8,22	N/A
Omavaraisuusaste, %	39	39	44	49	48	46	43	N/A
Henkilöstö keskimäärin	13 585	12 603	8 356	8 304	8 305	8 257	8 165	N/A
Henkilöstön lukumäärä	15 785	16 069	15 689	8 303	8 306	8 541	8 190	N/A
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta	887 241	887 131	887 085	889 997	890 984	890 770	890 263	887 398
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	887 986	888 165	888 177	891 395	892 815	893 140	893 252	887 502
Rekisteröityjen osakkeiden määrä, 1 000 osaketta	887 517	887 191	887 123	886 683	892 119	891 472	890 685	N/A

¹⁾ Neljänneksen luvut on muutettu vastaamaan vuositason lukuja.

²⁾ Oikaistu REC:in ja Lenenergon myyntivoitoilla vuonna 2007, jotka toteutuivat vuoden 2007 ensimmäisellä ja kolmannella neljänneksellä, eivätkä siten vaikuta vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä edellisen 12 kk lukuihin.

³⁾ Käyttökatteesta on vähennetty Lenenergon osakkeiden myynnistä toteutunut 232 miljoonan euron myyntivoitto.
Tunnuslukujen laskentakaavat ovat liitteessä 23.

KONSERNIN OSAVUOSIKATSAUKSEN LIITETIEDOT

1. LAADINTAPERUSTA

Konsernin lyhennetty osavuositarkastus on laadittu EU:ssa käyttöön otettua kansainvälistä (IAS) 34 Osavuositarkastus -standardia noudattaen. Osavuositarkastusta tulee lukea vuoden 2007 tilinpäätöksen kanssa.

2. LAADINTAPERIAATTEET

Noudatetut laadintaperiaatteet ovat yhtenevät konsernin tilinpäätöksessä 2007 noudattamien periaatteiden kanssa lukuunottamatta alla listattuja muutoksia.

Aikaistettu käyttöönotto: IFRS 8 Liiketoimintasegmentit

Venäläisen TGC-10:n hankinnan jälkeen Fortum on tehnyt muutoksia segmenttirakenteeseensa vuoden 2008 ensimmäisellä neljänneksellä. Fortum perusti uuden Venäjä – raportointisegmentin, jonka jälkeen uusi segmenttirakenne muodostui yhdestä maantieteellisen alueen perusteella määritellystä segmentistä sekä liiketoiminta-alueittain määritellyistä segmenteistä. Segmenttirakenteen muutoksen seurauksena Fortum otti käyttöön IFRS 8 Liiketoimintasegmentit –standardin aikaistetuksi.

Uusi perustettu Venäjä -segmentti sisältää:

- TGC-10, joka on yhdistelty konsernitaseeseen 31.3.2008 alkaen (katso liitetieto 7)
- Osakeomistus TGC-1:ssä, joka on siirretty Sähköntuotanto-segmentistä
- Pieniä omaisuuseriä Lenenergosta irrotettujen yhtiöiden osakkeina, jotka on siirretty segmenteistä Sähkönsiirto, Markets ja Muut

Uuden segmentin perustamisen lisäksi Fortum on siirtänyt osuutensa osakkuusyrityksensä Hafslundin varoista ja tuloksesta Sähköntuotanto -segmentistä Muut -segmenttiin.

Sähköntuotanto, Lämpö, Sähkönsiirto, Markets ja Muut – segmenteissä ei ole tapahtunut muutoksia verrattuna aikaisempaan raportointiin lukuun ottamatta yllämainittuja kohtia. Sähköntuotanto – segmentti koostuu Generation, Portfolio Management and Trading (PMT) ja Service –liiketoimintayksiköistä. Generation ja PMT muodostavat taloudellisen raportoinnin kannalta yhden yhtenäisen raportointiyksikön. Liiketoimintayksiköiden välillä ei ole käytössä erillistä hinnoittelumekanismia. Service – liiketoimintayksikkö tarjoaa palveluita sekä konsernin sisäisille että ulkopuolisille asiakkaille, mutta sen keskeinen liiketoiminta liittyy olennaisena osana Generation –liiketoimintayksikön toimintaan. Liiketoiminnan luonteen, asiakkaiden jne. samankaltaisuuden perusteella Heat ja Väme – liiketoimintayksiköt muodostavat Heat – segmentin.

Taloudellisten tavoitteiden asettaminen, seuranta ja resurssien kohdentaminen konsernin taloudellisessa ohjauksessa perustuvat liiketoimintayksiköiden vertailukelpoisiin liikevoitolukuihin, joihin sisältyy osuus osakkuusyritysten tuloksesta sekä vertailukelpoisen sidotun pääoman tuottoon liiketoimintayksiköittäin.

Segmentit on yhdistelty konsernin laadintaperiaatteiden mukaisesti. Segmenttien väliset liiketoiminnot ovat markkinaperusteiset. Laajasta asiakaskunnasta sekä asiakkaiden moninaisista liiketoiminnoista johtuen, Fortumilla ei ole yksittäisiä asiakkaita, joiden ostovolyymin olisi olennainen Fortumin kokonaisvolyymin kannalta. Sähköntuotanto -segmentti myy tuottamansa sähkön pääosin Nord Poolin kautta. Lisätietoa segmenttien liiketoiminnasta ja maantieteellisestä jakautumisesta annetaan vuoden 2007 konsernitiilinpäätöksessä 5 Liiketoimintasegmentit.

Vuoden 2007 vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta segmenttirakennetta, jotka vaikuttavat seuraavasti liikevoittoon sekä kertaluonteisiin eriin:

- Kertaluonteinen voitto (232 miljoonaa euroa) Lenenergon osakkeiden myynnistä vuoden 2007 kolmannella neljänneksellä on siirretty Sähkönsiirto -segmentistä uuteen Venäjä -segmenttiin
- Kertaluonteinen voitto (12 miljoonaa euroa) WGC-5:n osakkeiden myynnistä vuoden 2007 viimeisellä neljänneksellä on siirretty Sähköntuotanto -segmentistä uuteen Venäjä -segmenttiin
- Hafslundin osuus osakkuusyritysten tuloksesta, joka sisältää Hafslundin REC:in osakkeiden myynnistä toteutuneen myyntivoiton vuoden 2007 ensimmäisellä neljänneksellä, on siirretty Sähköntuotanto -segmentistä Muut -segmenttiin

Uudet tulkinnot

Seuraavat uudet tulkinnot ovat pakollisia vuonna 2008:

- IFRIC 11 IFRS 2: Konserniyhtiöiden osakkeita ja omia osakkeita koskevat liiketoimet. Fortumin osakepohjaiset kannustinohjelmat eivät kuulu IFRIC 11 tulkinnan soveltamisalaan, koska ne ovat käteisvaroin maksettavia järjestelyjä.
- IFRIC 14 IAS 19 - Etuuspoijaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäisvaatimukset ja näiden välinen yhteys. IFRIC 14 tulkinta antaa ohjeita siihen, kuinka IAS 19 -standardin mukaisen järjestelyn taseeseen merkitty omaisuuserä tulee arvioida erityisesti kun järjestelyyn liittyy vähimmäisrahastointivaatimus IFRIC 14 tulkinnalla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernitiilinpäätökseen. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRIC 12 Service concession arrangements (Palvelutoimilupajärjestelyt). Tulkinnalla ei ole merkitystä Fortumin kannalta, sillä mikään konserniyhtiö ei ole tulkinnan tarkoittama julkisen sektorin palveluja tarjoava operaattori. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Näillä uusilla tulkinnoilla ei ole ollut vaikutusta raportoituun tuloslaskelmaan, taseeseen eikä liitetietoihin.

Lisätietoa osakkuusyritysten laskentaperiaatteista, katso liite 13.

3. MERKITTÄVÄT TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT ARVIOT

Osavuositarkastuksen laatiminen edellyttää, että yhtiön johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitujen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määrään. Toteutuneet tulokset saattavat olla erilaisia näihin arvioihin verrattuna.

Tämän osavuositarkastuksen laatimisen yhteydessä johdon tekemät merkittävät konsernin laadintaperiaatteisiin ja keskeisimpiin epävarmuustekijöihin liittyneet arviot ovat samoja, joita sovellettiin vuositiilinpäätöksessä 2007.

4. TIEDOT LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN

LIIVEVAIHTO

MEUR	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Sähkömyynti ilman välillisiä veroja	837	483	2 405	1 673	2 370	3 102
Lämmön myynti	196	154	858	744	1 096	1 210
Sähkönsiirto	162	157	553	535	729	747
Muut myynnit	77	66	218	207	284	295
Yhteensä	1 272	860	4 034	3 159	4 479	5 354

LIIVEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN

MEUR	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Sähköntuotanto	718	502	2 156	1 665	2 350	2 841
- josta sisäistä	-79	70	-5	318	323	0
Lämpö	226	186	1 003	917	1 356	1 442
- josta sisäistä	-4	4	3	39	38	2
Sähkönsiirto	171	166	583	563	769	789
- josta sisäistä	2	2	7	6	9	10
Markets	461	331	1 391	1 201	1 683	1 873
- josta sisäistä	61	30	127	106	155	176
Venäjä	140	-	292	-	-	292
- josta sisäistä	-	-	-	-	-	-
Muut	21	19	62	60	81	83
- josta sisäistä	20	17	61	52	72	81
Nord Pool netotus ¹⁾	-465	-221	-1 260	-726	-1 163	-1 697
Eliminoinnit	0	-123	-193	-521	-597	-269
Yhteensä	1 272	860	4 034	3 159	4 479	5 354

¹⁾ Tuntiperusteiset myynnit ja ostot Nord Poolilta netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onk Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

LIIVEVOITTO SEGMENTEITTÄIN

MEUR	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Sähköntuotanto	438	221	1 129	764	1 115	1 480
Lämpö	-15	-2	152	173	294	273
Sähkönsiirto	50	50	187	182	233	238
Markets	-17	15	-6	10	12	-4
Venäjä	-39	232	-72	232	244	-60
Muut	-22	-6	-38	-34	-51	-55
Yhteensä	395	510	1 352	1 327	1 847	1 872

VERTAILUKELPOINEN LIIVEVOITTO SEGMENTEITTÄIN

MEUR	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Sähköntuotanto	371	185	1 150	732	1 095	1 513
Lämpö	-7	-3	141	170	290	261
Sähkönsiirto	49	51	185	181	231	235
Markets	-8	11	-33	0	-1	-34
Venäjä	-39	-	-72	-	-	-72
Muut	-13	-6	-34	-35	-51	-50
Vertailukelpoinen liikevoitto	353	238	1 337	1 048	1 564	1 853
Kertaluonteiset erät	15	232	17	237	250	30
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	27	40	-2	42	33	-11
Liikevoitto	395	510	1 352	1 327	1 847	1 872

KERTALUONTEISET ERÄT SEGMENTEITTÄIN

MEUR	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Sähköntuotanto	11	0	11	2	2	11
Lämpö	2	0	4	1	2	5
Sähkönsiirto	2	-1	2	0	0	2
Markets	0	1	-	1	0	-1
Venäjä	0	232	0	232	244	12
Muut	0	0	0	1	2	1
Yhteensä	15	232	17	237	250	30

Kertaluonteiset erät sisältävät pääasiassa myyntivoitoja ja -tappioita. Lenenergon myyntivoitto (232 miljoonaa euroa) oli merkittävin myyntivoitto vuonna 2007.

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008

MUUT VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT
SEGMENTEITTÄIN

	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Sähköntuotanto ¹⁾	56	36	-32	30	18	-44
Lämpö	-10	1	7	2	2	7
Sähkönsiirto	-1	0	0	1	2	1
Markets	-9	3	27	9	13	31
Venäjä	-	-	-	-	-	-
Muut	-9	0	-4	0	-2	-6
Yhteensä	27	40	-2	42	33	-11

¹⁾ Sisältää kirjanpitoikäistelyn vaikutukset, jotka johtuvat Fortumin osuudesta Valtion ydinjätehuoltorahastoon, yhteensä milj. euroa:

	10	33	-7	24	17	-14
--	----	----	----	----	----	-----

Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisältävät pääasiassa niiden tulevaisuuden rahavirtoja suojaavien johdannaisinstrumenttien vaikutuksen, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa IAS 39 mukaisesti. Sähköntuotantosegmentti sisältää vaikutukset, jotka johtuvat Fortumin osuudesta Valtion ydinjätehuoltorahastoon, jossa IFRIC 5 tulkin mukaan taseen varat eivät voi ylittää niihin liittyviä taseeseen kirjattuja velkoja.

POISTOT JA ARVONALENTUMISET SEGMENTEITTÄIN

MEUR	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Sähköntuotanto	24	27	73	79	103	97
Lämpö	45	40	128	120	163	171
Sähkönsiirto	41	40	124	119	162	167
Markets	2	2	6	9	11	8
Venäjä	23	-	45	-	-	45
Muut	2	4	7	9	12	10
Yhteensä	137	113	383	336	451	498

OSUUS OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYSTEN TULOKSESTA SEGMENTEITTÄIN

MEUR	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Sähköntuotanto ¹⁾	-6	-9	-13	-21	-23	-15
Lämpö	0	4	8	16	24	16
Sähkönsiirto	2	4	13	13	18	18
Markets	4	-1	5	0	0	5
Venäjä	1	-	19	-	-	19
Muut	7	8	46	215	222	53
Yhteensä	8	6	78	223	241	96

¹⁾ Suurin osa Sähköntuotanto-segmentin osakkuusyhtiöistä on tuotantoyhtiöitä, joilta Fortum ostaa sähköä omakustannushintaan, johon sisältyvät korot ja välittömät verot.

OSUDET OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSISSÄ SEGMENTEITTÄIN

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Sähköntuotanto	775	768	806
Lämpö	155	151	158
Sähkönsiirto	232	226	229
Markets	12	8	8
Venäjä	477	455	455
Muut	680	1 147	1 197
Yhteensä	2 331	2 755	2 853

INVESTOINNIT KÄYTTÖMAISUUTEEN
SEGMENTEITTÄIN

	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Sähköntuotanto	35	21	85	61	93	117
Lämpö ¹⁾	95	80	264	189	309	384
Sähkönsiirto ²⁾	70	41	203	119	236	320
Markets	0	0	3	2	3	4
Venäjä	107	-	152	-	-	152
Muut	1	4	9	11	14	12
Yhteensä	308	146	716	382	655	989

¹⁾ Kasvu johtuu pääasiassa CHP-voimalaitosten rakentamisprojekteista Espoossa, Viron Tartossa ja Puolan Czestochowassa.

²⁾ Kasvu johtuu pääasiassa Ruotsin jakelualueelle asennettävien uusien automaattisesti luettavien mittareiden asentamisesta.

BRUTTOINVESTOINNIT OSAKKEISIIN SEGMENTEITTÄIN

MEUR	III/2008	III/2007	I-III/2008	I-III/2007	2007	Edelliset 12 kk
Sähköntuotanto	0	0	0	0	52	52
Lämpö	1	2	23	17	18	24
Sähkönsiirto	0	0	0	-	1	1
Markets	0	0	0	-	0	0
Venäjä ¹⁾	441	245	1 470	245	245	1 470
Muut	1	0	1	2	1	0
Yhteensä	443	247	1 494	264	317	1 547

¹⁾ Katso liitetieto 7 Yrityshankinnat ja -myynnit

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008

SIDOTTU PÄÄOMA SEGMENTEITTÄIN

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Sähköntuotanto	5 396	5 659	5 599
Lämpö	3 595	3 402	3 507
Sähkönsiirto	3 265	3 292	3 239
Markets	229	157	247
Venäjä	2 420	482	456
Muut	823	1 144	1 237
Yhteensä	15 728	14 136	14 285

SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTO SEGMENTEITTÄIN

%	Edelliset 12 kk	31.12.2007
Sähköntuotanto	26,3	19,2
Lämpö	8,2	9,3
Sähkönsiirto	7,8	7,7
Markets	0,5	6,9
Venäjä	-2,6	66,3
Muut	-0,1	17,1

**VERTAILUKELPOINEN SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTO
SEGMENTEITTÄIN**

	Edelliset 12 kk	31.12.2007
Sähköntuotanto	27,1	18,9
Lämpö	7,5	9,2
Sähkönsiirto	7,6	7,6
Markets	-31,2	-0,6
Venäjä	-3,3	0,0
Muut ¹⁾	2,1	-2,1

¹⁾ Poislukien Hafslundin REC-osakkeiden myynnistä toteutunut 180 miljoonan euron myyntivoitto, joka on kirjattu erään 'Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta' vuoden 2007 ensimmäisellä neljänneksellä.

Sidotun pääoman tuotto on laskettu jakamalla vuotuisen liikevoiton ja 'Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta' -erän summa keskimääräisellä sidotulla pääomalla. Keskimääräinen sidottu pääoma on laskettu käyttämällä avaavan taseen ja kunkin neljänneksen lopun arvoja.

VARAT SEGMENTEITTÄIN

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Sähköntuotanto	6 032	6 254	6 154
Lämpö	3 949	3 766	3 928
Sähkönsiirto	3 766	3 741	3 778
Markets	631	468	630
Venäjä	2 691	482	456
Muut	927	1 264	1 392
Sidottuun pääomaan sisältyvät varat	17 996	15 975	16 338
Korolliset saamiset	826	738	747
Laskennalliset verosaamiset	0	3	3
Muut varat	545	138	159
Likvidit varat	1 179	815	427
Varat yhteensä	20 546	17 669	17 674

VIERAS PÄÄOMA SEGMENTEITTÄIN

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Sähköntuotanto	636	595	555
Lämpö	354	364	421
Sähkönsiirto	501	449	539
Markets	402	311	383
Venäjä	271	-	-
Muut	104	120	155
Sidottuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma	2 268	1 839	2 053
Laskennalliset verovelat	1 810	1 715	1 687
Muu vieras pääoma	712	351	390
Sijoitettuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma	4 790	3 905	4 130
Korollinen vieras pääoma	7 699	5 271	4 893
Oma pääoma	8 057	8 493	8 651
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä	20 546	17 669	17 674

Muut varat ja muu vieras pääoma, jotka eivät sisälly sidottuun pääomaan segmentteittäin sisältävät pääasiassa tuloverosaamiset ja -velat, jaksotetut korkokulut sekä suojauksista ja korkojohtannaisista, joihin sovelletaan suojauslaskentaa, johtuvat saamiset ja velat

HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN

	I-III/2008	I-III/2007	2007
Sähköntuotanto	3 606	3 451	3 475
Lämpö	2 423	2 308	2 302
Sähkönsiirto	1 189	1 060	1 060
Markets	804	938	936
Venäjä	5 052	-	-
Muut	511	548	531
Yhteensä	13 585	8 305	8 304

Henkilöstö keskimäärin lasketaan käyttäen koko raportointikauden kuukausittaisia keskiarvoja.

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Sähköntuotanto	3 564	3 524	3 511
Lämpö	2 486	2 277	2 279
Sähkönsiirto	1 336	1 061	1 063
Markets	629	934	935
Venäjä	7 254	-	-
Muut	516	514	515
Yhteensä	15 785	8 310	8 303

5. LIIKETOIMINTASEGMENTTITIEDOT NELJÄNNEKSITTÄIN

Lisätietoja vuosineljänneksittäin on saatavissa Fortumin www-sivuilta [www.fortum.fi/sijoittajat/taloudellista tietoa](http://www.fortum.fi/sijoittajat/taloudellista_tietoa).

LIIVEVAIHTO NELJÄNNEKSITTÄIN

MEUR	III/2008	II/2008	I/2008	IV/2007	III/2007	II/2007	I/2007
Sähköntuotanto	718	721	717	685	502	522	641
- josta sisäistä	-79	21	53	5	70	92	156
Lämpö	226	284	493	439	186	252	479
- josta sisäistä	-4	-	7	-1	4	11	24
Sähkönsiirto	171	180	232	206	166	172	225
- josta sisäistä	2	2	3	3	2	2	2
Markets	461	411	519	482	331	351	519
- josta sisäistä	61	34	32	49	30	32	44
Venäjä	140	152	-	-	-	-	-
- josta sisäistä	-	-	-	-	-	-	-
Muut	21	21	20	21	19	22	19
- josta sisäistä	20	21	20	20	17	19	16
Nord Pool netotus	-465	-369	-426	-437	-221	-204	-301
<i>Eliminoinnit</i>	0	-78	-115	-76	-123	-156	-242
Yhteensä	1 272	1 322	1 440	1 320	860	959	1 340

LIIVEVOITTO NELJÄNNEKSITTÄIN

MEUR	III/2008	II/2008	I/2008	IV/2007	III/2007	II/2007	I/2007
Sähköntuotanto	438	260	431	351	221	243	300
Lämpö	-15	37	130	121	-2	33	142
Sähkönsiirto	50	51	86	51	50	53	79
Markets	-17	31	-20	2	15	7	-12
Venäjä	-39	-33	0	12	232	-	-
Muut	-22	2	-18	-17	-6	-9	-19
Yhteensä	395	348	609	520	510	327	490

VERTAILUKELPOINEN LIIVEVOITTO NELJÄNNEKSITTÄIN

MEUR	III/2008	II/2008	I/2008	IV/2007	III/2007	II/2007	I/2007
Sähköntuotanto	371	384	395	363	185	217	330
Lämpö	-7	27	121	120	-3	36	137
Sähkönsiirto	49	49	87	50	51	52	78
Markets	-8	-15	-10	-1	11	3	-14
Venäjä	-39	-33	-	-	-	-	-
Muut	-13	-9	-12	-16	-6	-10	-19
Yhteensä	353	403	581	516	238	298	512

KERTALUONTEISET ERÄT NELJÄNNEKSITTÄIN

MEUR	III/2008	II/2008	I/2008	IV/2007	III/2007	II/2007	I/2007
Sähköntuotanto	11	0	0	0	0	2	0
Lämpö	2	0	2	1	0	1	0
Sähkönsiirto	2	0	0	0	-1	0	1
Markets	0	0	-	-1	1	0	0
Venäjä	0	-	-	12	232	-	-
Muut	0	0	0	1	0	1	0
Yhteensä	15	0	2	13	232	4	1

MUUT VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT NELJÄNNEKSITTÄIN

MEUR	III/2008	II/2008	I/2008	IV/2007	III/2007	II/2007	I/2007
Sähköntuotanto ¹⁾	56	-124	36	-12	36	24	-30
Lämpö	-10	10	7	0	1	-4	5
Sähkönsiirto	-1	2	-1	1	0	1	0
Markets	-9	46	-10	4	3	4	2
Venäjä	-	-	-	-	-	-	-
Muut	-9	11	-6	-2	0	0	0
Yhteensä	27	-55	26	-9	40	25	-23

¹⁾Sisältää kirjanpitoikäistelyn vaikutukset, jotka johtuvat Fortumin osuudesta Valtion ydinjätehuoltorahastoon, yhteensä miljoonaa euroa:

	10	-8	-9	-7	33	-4	-5
--	----	----	----	----	----	----	----

6. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Konsernin riskienhallinnan periaatteisiin ei ole tehty merkittäviä muutoksia raportointikaudella. Riskienhallinnan tavoitteet ja periaatteet ovat yhdenmukaisia vuoden 2007 konsernin vuosikertomuksessa esitettyjen tietojen kanssa.

Alla olevat taulukot esittävät konsernin suojauslaskennassa käytettävien johdannaisopimusten nimellisarvon tai määrän ja käyvän nettoarvon.

JOHDANNAISET

MEUR	30.9.2008		30.9.2007		31.12.2007	
	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo
Korko- ja valuuttajohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	3 049	-6	3 690	-13	3 500	-16
Valuuttatermiinit	4 898	157	4 220	-17	4 452	30
Korkotermiinit	357	0	597	-	741	0
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	2 740	150	2 965	-14	3 293	66
Sähköjohdannaiset						
	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo
	TWh	MEUR	TWh	MEUR	TWh	MEUR
Myyntisopimukset	147	-850	115	-271	119	-651
Ostosopimukset	118	649	86	199	88	461
Ostetut optiot	5	3	9	-1	0	0
Asetetut optiot	9	-8	14	4	2	-1
Öljyjohdannaiset						
	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo
	1000 bbl	MEUR	1000 bbl	MEUR	1000 bbl	MEUR
Myyntisopimukset	852	-8	1 415	-3	460	-4
Ostosopimukset	882	10	947	6	795	9
Hiilijohdannaiset						
	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo
	kt	MEUR	kt	MEUR	kt	MEUR
Myyntisopimukset	345	-3	75	-1	150	-1
Ostosopimukset	740	8	75	1	375	1
CO2 päästöoikeusjohdannaiset						
	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo
	ktCO2	MEUR	ktCO2	MEUR	ktCO2	MEUR
Myyntisopimukset	5 099	-12	4 700	0	3 101	-13
Ostosopimukset	5 119	13	4 755	0	3 121	13
Osakejohdannaiset						
	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo
	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR
Osaketermiinit ¹⁾	37	38	36	56	36	66

¹⁾ Käteisvaroina toteutettavia osaketermiinejä käytetään Fortum-konsernin osakekannustinjärjestelmän suojaukseen.

Fortum, Venäjän alueellinen tuotantoyhtiö 1 (TGC-1) ja ECF Project Ltd allekirjoittivat 20.2.2008 sopimuksen, jonka mukaan Fortum ostaa TGC-1:ltä päästövähennysyksiköitä, ERU (emission reduction unit) noin 5 miljoonan tonnin edestä. Päästövähennysyksiköt liittyvät yhteistoteutusprojekteihin (Joint Implementation, JI), jotka toteutetaan TGC-1:n tuotantolaitoksilla Euroopan päästökauppajärjestelmän Kioto-kauden aikana (2008-2012).

Sopimus luokitellaan omaa käyttöä varten olevaksi ja arvostetaan hankintahinnalla riippuen projektien aikatauluista. Koska aikataulu, määrät (sekä päästövähennysyksiköiden, ERU, markkinahinta) ovat epävarmoja, sopimus luokitellaan omaa käyttöä varten olevaksi, eikä sille lasketa markkina-arvoa, kunnes edellä olevista asioista on enemmän tietoa, toisin sanoen tällä ei ole tulos- eikä tasevaikutusta. Sopimus kattaa noin puolet Fortum vuosittaisista hiilidioksidipäästöistä.

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008

7. YRITYSHANKINNAT JA -MYYNIT

Bruttoinvestoinnit tytäryhtiöihin (katso Tunnuslukujen määritelmät) olivat yhteensä 1 485 (17) miljoonaa euroa. TGC-10:n yrityskauppa on tästä summasta yhteensä 1 470 miljoonaa euroa.

Fortum osti 100% Jelgavas Kogeneracija SIA:n osakkeista maaliskuun lopussa Latviassa. Yhtiö toimittaa lämpöä Jelgavan kaupunkiin. Yhtiön vuotuinen lämmön myynti on 200 gigawattituntia (GWh), liikevaihto 10 miljoonaa euroa ja henkilöstön määrä 170. Bruttoinvestointi oli 10 miljoonaa euroa.

Fortum hankki lisää 11,22% osakkeita lisää Hofors Energi AB:sta Ruotsissa. Tämän hankinnan jälkeen Fortumin kokonaisuistus Hofors Energi AB:n osakekannasta on 60%. Hankittu yhtiö toimittaa kaukolämpöä Hoforsin alueelle. Vuotuinen lämmön myynti on 130 gigawattituntia (GWh) ja liikevaihto noin 7 miljoonaa euroa. Fortum on jo aiemmin ottanut liiketoiminnan hoitaakseen yhtiössä. Bruttoinvestointi oli 3 miljoonaa euroa.

Raportointikauden aikana ei ole tehty yritysmyyntejä.

TGC-10:n hankinta

Fortum hankki maaliskuussa 76,49% vuonna 2006 perustetusta venäläisestä alueellisesta tuotantoyhtiöstä TGC-10:stä. Yhtiö toimii Uralin ja Länsi-Siperian alueella. Yhtiön sähköntuotantokapasiteetti on 3 000 MW ja lämmöntuotantokapasiteetti 15 800 MW, ja sen sähköntuotanto on 18 TWh ja lämmöntuotanto 27 TWh vuodessa. TGC-10 on sitoutunut mittavaan investointiohjelmaan, joka nostaa yhtiön sähköntuotantokapasiteettia 2 300 MW:lla vuoteen 2013 mennessä. TGC-10:n investointiohjelman sopimusvelvoitteet sisältävät sakkoehtoja, jotka on sidottu uuden tuotantokapasiteetin saatavuuteen. TGC-10:n liikevaihto edellisen 12 kk ajalta oli 590 miljoonaa euroa ja liikevoitto 26 miljoonaa euroa, luvut perustuvat vuoden 2007 kolmannen neljänneksen julkaistuihin lukuihin.

TGC-10:n hankinta tapahtui osakkeita hankkimalla sekä osakeantiin osallistumalla. Fortum maksoi 20.3.2008 47,42%:a TGC-10:n osakkeista noin 1,3 miljardin euron osakeannilla. TGC-10:n osakeannissa saama pääoma jää yhtiön käyttöön ja sillä rahoitetaan yhtiön investointiohjelmaa, jonka suunniteltu arvo on 2,2 miljardia euroa. 26.3.2008 Fortum osti 29,07% lisäosuuksien RAO UES:iltä. 29.4.2008 Fortum teki TGC-10:n vähemmistöosakkaille lunastusvelvollisuuden mukaisen ostotarjouksen jäljelle jäävistä osakkeista. Tarjous oli voimassa 30.4.2008 - 18.7.2008 välisenä aikana. Tarjouksen kohteena oli 23,51% TGC-10:n osakepääomasta, ja tarjottu hinta on 111,8 rupla: osakkeelta, joka maksetaan kokonaan käteisenä. Syyskuun lopussa Fortumin omistusosuus TGC-10:ssä oli yli 93%, sisältäen TGC-10:n 100% omistamien tytäryhtiöiden osakkeet, ja siihen mennessä Fortum oli maksanut lunastustarjouksen alaisista osakehankinnoista noin 440 miljoonaa euroa. Osakekauppojen selvitys on vielä kesken, ja lunastustarjouksen lopulliset tulokset saadaan ja julkistetaan lokakuun 2008 loppuun mennessä.

Koko kaupan bruttoinvestointi oli yhteensä 1 470 miljoonaa euroa, poislukien TGC-10:n rahat ja pankkisaamiset (joka on pääasiassa seurausta osakeannista), mutta sisältäen yhtiön korolliset velat. Hankintamenolaskelma perustuu TGC-10:n alustavaan taseeseen per 31.3.2008. Käypien arvojen kohdistus on hyvin alustava, sillä arvuustuloksia ja niiden vaikutuksia ei ole vielä saatettu loppuun etenkin tulevien velvoitteiden osalta. Merkittävimmät muutokset verrattuna vuoden 2008 ensimmäisellä neljänneksellä raportoituihin lukuihin olivat muutokset sekä TGC-10:n alustavan 31.3.2008 taseen että käypien arvojen kohdistusten varauksissa ja rakennuksissa, koneissa ja kalustossa. Fortumin vuoden 2008 kolmannen neljänneksen tilinpäätöstietoihin sisältyy TGC-10:n tulosvaikutus 1.4.2008 lähtien.

MEUR		TGC-10		
Vastikkeen muodostuminen				
Maksettu rahana				2 509
Hankinnalle kohdistettavat välittömät kulut				8
Kokonaisvastike				2 517
Hankittujen nettovarojen käypä arvo				2 178
Liikearvo				339
		Hankitun omaisuuden kirjanpitoarvo	Käypien arvojen kohdistukset	Yhteensä
Hankittujen nettovarojen käypä arvo:				
Rahavarat		1 321		1 321
Rakennukset, koneet ja kalusto		590	1 039	1 629
Muut varat		220		220
Koroton vieras pääoma		-128	-395	-523
Korollinen vieras pääoma		-274		-274
Hankitut nettovarot		1 729	644	2 373
Hankittu vähemmistöosuus		-116	-79	-195
Yhteensä		1 613	565	2 178
Bruttoinvestointi TGC-10 -yhtiöön:				
Rahana suoritettu vastike				2 517
Rahavarat hankituissa tytäryrityksissä				1 321
Hankinnan rahavirta				1 196
Korollinen velka hankituissa tytäryrityksissä				274
Yhteensä				1 470

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008

8. VALUUTAKURSSIT

Kauden lopun valuuttakurssit perustuvat Euroopan keskuspankin julkaisemiin tilinpäätöshetken kursseihin. Keskimääräinen valuuttakurssi on laskettu kunkin kuukauden lopun Euroopan keskuspankin kurssien ja edellisen vuoden viimeisen päivän kurssien keskiarvona. Keskeisimmät Fortum-konsernissa käytetyt kurssit ovat:

Keskimääräinen valuuttakurssi	30.9.2008	30.6.2008	31.3.2008	31.12.2007	30.9.2007	30.6.2007	31.3.2007
Ruotsi (SEK)	9,4559	9,4088	9,4265	9,2475	9,2185	9,2020	9,1787
Norja (NOK)	8,0187	7,9843	7,9998	8,0253	8,0466	8,1205	8,1563
Puola (PLN)	3,4402	3,4926	3,5676	3,7792	3,8285	3,8439	3,8858
Venäjä (RUB)	36,5670	36,6348	36,4660	35,0759	34,8320	34,6997	34,5633

Kauden lopun valuuttakurssi	30.9.2008	30.6.2008	31.3.2008	31.12.2007	30.9.2007	30.6.2007	31.3.2007
Ruotsi (SEK)	9,7943	9,4703	9,3970	9,4415	9,2147	9,2525	9,3462
Norja (NOK)	8,3330	8,0090	8,0510	7,9580	7,7185	7,9725	8,1190
Puola (PLN)	3,3967	3,3513	3,5220	3,5935	3,7730	3,7677	3,8668
Venäjä (RUB)	36,4095	36,9477	37,1130	35,9860	35,3490	34,8070	34,6580

9. TULOVEROT

Tuloslaskelman mukainen verokanta raportointikaudella on 20,6% (15,2%). Kauden veroprosentti on korkeampi vuoden 2007 vastaavaan kauteen verrattuna pääasiassa Hafslundin maaliskuussa 2007 myymien REC-osakkeiden takia, joista Fortumin osuutena kirjattiin 180 miljoonaa euroa myyntivoittoa erään 'Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta'. Tuloslaskelman verokantaan vaikuttaa aina se, että osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta lasketaan verojen jälkeen. Verokanta, josta on vähennetty osakkuusyhtiötulokset, oli 22,0% (22,3%). Verokanta vuodelle 2007, josta on vähennetty sekä osakkuusyhtiötulokset että Lenenergon osakkeiden verovapaa myyntivoitto, oli 22,3%.

10. OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laskelma laimentamattomasta ja laimennetusta osakekohtaisesta tuloksesta perustuu alla oleviin lukuihin:

	I-III/2008	I-III/2007	2007
Tuotot (MEUR):			
Emoyhtiön omistajille kuuluva voitto	979	1 184	1 552
Osakkeiden lukumäärä (1000 kpl):			
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä osakekohtaista tulosta laskettaessa	887 241	890 984	889 997
Optioiden laimennusvaikutus	745	1 831	1 398
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä laimennettua osakekohtaista tulosta laskettaessa	887 986	892 815	891 395

11. OSAKEKOHTAINEN OSINKO

Yhtiökokous päätti 1.4.2008 jakaa osinkoa 1,35 euroa osaketta kohti. Tästä osingosta 0,77 euroa osakkeelta on konsernin osingonjakopolitiikan mukaista. Lisäksi yhtiökokous päätti jakaa 0,58 euron suuruisen lisäosion osakkeelta yhtiön pääomarakenteen ohjaamiseksi kohti sovitua tavoitetasoa. Kokonaisosion määrä, 1 198 miljoonaa euroa, perustui rekisteröityjen osakkeiden määrään 4.4.2008. Osingot maksettiin 11.4.2008.

Yhtiökokous päätti 28.3.2007 jakaa osinkoa 1,26 euroa osaketta kohti. Tästä osingosta 0,73 euroa osakkeelta on konsernin osingonjakopolitiikan mukaista. Lisäksi yhtiökokous päätti jakaa 0,53 euron suuruisia lisäosinkoa osakkeelta yhtiön pääomarakenteen ohjaamiseksi kohti sovitua tavoitetasoa. Kokonaisosion määrä, 1 122 miljoonaa euroa, perustuu rekisteröityjen osakkeiden määrään 2.4.2007. Osingot maksettiin 11.4.2007.

12. AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOS

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Kirjanpitoarvo kauden alussa	11 428	11 567	11 567
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	1 999	16	16
Käyttöomaisuusinvestoinnit	703	382	654
Aktivoidut vieraan pääoman kulut	13	0	1
Ydinvoiman käytöstäpoistamiskulut	21	23	25
Päästöoikeuksien muutokset	-	-9	-9
Vähennykset	-4	-10	-11
Poistot ja arvonalentumiset	-383	-336	-451
Muuntoerot	-313	-150	-364
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	13 464	11 483	11 428

13. MUUTOKSET OSUUKSISSA OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSISSÄ

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Kirjanpitoarvo kauden alussa	2 853	2 197	2 197
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	78	223	241
Hankinnat	7	-	1
Osakeannit ja muut sijoitukset	1	245	294
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	27	-	-
Uudelleenluokittelut	-1	-	-
Myyntit	-12	-68	-68
Saadut osingot	-50	-174	-178
Käyvän arvon ja muut oman pääoman muutokset	-517	295	366
Muuntoerot	-55	37	-
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	2 331	2 755	2 853

Osuus osakkuus - ja yhteisyritysten voitosta

Vuoden kolmannen neljänneksen Osuus osakkuusyritysten voitosta, 8 (6) miljoonaa euroa, sisältää pääasiassa Fortumin osuudet Hafslundin voitosta 7 (8) miljoonaa euroa sekä TGC-1:n voitosta 1 miljoonaa euroa. Fortumin osuus osakkuusyritysten voitosta vuoden 2008 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä oli 78 (223) miljoonaa euroa, josta Hafslundin osuus oli 46 (207) miljoonaa euroa. Katso alla Hafslundin laskentaperiaatteet.

Hankinnat

Liettuassa Fortum osti 14,73% osuuden UAB Klaipedos Energija:sta Stadtwerke Leipzig GmbH:ita 29.2.2008. Fortumin omistaa yhtiöstä nyt 19,63%. UAB Klaipedos Energija tuottaa ja jakaa kaukolämpöä Klaipedan ja Gargzdain kaupunkien asukkaille ja teollisuudelle. Yhtiön liikevaihto on noin 27 miljoonaa euroa ja vuotuinen lämmön myynti 1 terawattituntia (TWh) ja sähkön myynti 20 gigawattituntia (GWh). Investointi oli 7 miljoonaa euroa. Merkittävin osa 245 miljoonan euron investoinneista vuonna 2007 tulee TGC-1:n osakeannista, jonka arvo oli 243 miljoonaa euroa.

Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta

Maaliskuun 2008 lopussa toteutuneen TGC-10:n hankinnan myötä, Fortum hankki osuuden Kurgan Generating yhtiöstä.

Yritysmyynnit

Vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä Fortum myi 50% osuutensa Panjin Liaohe Fortum Thermal Power Company Co:sta Kiinassa. Vuoden 2007 kolmannella neljänneksellä Fortum myi hieman yli 1/3 osuutensa JSC Lennergosta noin 295 miljoonalla eurolla. Myyntivoitto, 232 miljoonaa euroa, on kirjattu Muihin tuottoihin.

Saadut osingot

Vuoden 2008 kolmanteen neljänneksen mennessä Fortum sai yhteensä 40 miljoonaa euroa osinkoa Hafslundilta ja Gasumilta. Vuoden 2007 kolmanteen neljänneksen mennessä Fortum sai 174 miljoonaa euroa osinkoa osakkuusyhtiöiltä, josta 145 miljoonaa euroa tuli Hafslundin REC-osakkeiden myynnistä maaliskuussa 2007.

Käyvän arvon ja muut oman pääoman muutokset

Käyvän arvon ja muut oman pääoman muutokset sisältävät pääasiassa Hafslundin omistamien REC-yhtiön osakkeiden käyvän arvon muutoksen. Kolmannen neljänneksen aikana REC -osakkeiden käyvän arvon muutos oli -90 (79) miljoonaa euroa. REC -osakkeiden käyvän arvon muutoksen vaikutus vuoden vaihteesta lähtien oli -527 (292) miljoonaa euroa.

Hafslund ASA:n osakkuusyritystuloksen laskenta

Fortum-konsernin laadintaperiaatteiden mukaisesti Hafslundin osakkuusyritystulos on sisällytetty Fortum-konsernin lukuihin Hafslundin edellisen neljänneksen tietoihin perustuen, sillä Hafslund raportoi osavuosituloksensa Fortumia myöhemmin. Hafslund julkaisee tammi-syyskuun tuloksensa 28.10.2008.

Hafslundin osakkuusyritystulosta laskettaessa Fortum on omien laskentaperiaatteidensa mukaisesti luokitellut uudelleen Hafslundin käyttämän Renewable Energy Corporationin (REC) osakeomistusta koskevan laskentaperiaatteen. Hafslund on sisällyttänyt osakeomistuksensa REC-yhtiössä erään 'Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat', kun taas Fortum on luokitellut osakeomistuksensa REC-yhtiössä 'Myytäviksi oleviksi rahoitusvaroiksi, joiden käypien arvojen muutokset kirjataan suoraan omaan pääomaan'. Kumulatiivinen käypien arvojen muutos kirjataan Fortumin tuloslaskelmaan siinä tapauksessa, että Hafslund myy omistamiansa REC-yhtiön osakkeita. Fortum soveltaa samoja laskentaperiaatteita arvostaessaan Hafslundin omistusosuutta Fesil Holding AS:ssä.

Koska REC on ollut listattuna Oslo pörssissä 9.5.2006 alkaen, Fortum laskee REC omistuksen käyvän arvon muutoksen kunkin tilinpäätöshetken Oslo pörssin päättökursin perusteella. Osakkeiden määränä käytetään Hafslundin edellisellä vuosineljänneksellä ilmoittamaa määrää, ellei muuta tietoa ole käytettävissä.

Maaliskuussa 2007 Hafslund myi 35 miljoonaa REC-yhtiön osaketta. Laskentaperiaatteidensa mukaisesti Fortum on kirjannut ensimmäisellä vuosineljänneksellä noin 180 miljoonaa euroa Hafslundin myymistä REC-yhtiön osakkeista erään 'Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta'. Jäljellä olevien osakkeiden kumulatiivinen käyvän arvon muutos Fortumin omassa pääomassa oli 266 miljoonaa euroa 30.9.2008, 527 miljoonaa euroa vähemmän kuin 31.12.2007.

Hafslund kirjasi toisen vuosineljänneksen tulokseensa arvonmuutoksen Fesil Holding AS:ssä uusien yritysjärjestelyjen seurauksena. Fortumin osuus tästä arvonmuutoksesta, 12 miljoonaa euroa, on kirjattu suoraan Fortumin omaan pääomaan kuluvaan vuoden kolmannelle neljännekselle.

TGC-1:n osakkuusyritystuloksen laskenta

Fortum omistaa 25,7% Territorial Generating 1 -yhtiöstä (TGC-1). TGC-1 muodostettiin vuoden 2006 lopussa usean venäläisen yhtiön fuusioituttua. TGC-1 on julkaissut vuoden 2007 IFRS -tilinpäätöksen kesäkuussa 2008. Fortum aloittaa vuoden 2008 toisesta neljänneksestä lähtien raportoimaan TGC-1:n pääomaosuusmenetelmän mukaisesti TGC-1:n siirryttyä raportoimaan IFRS- tilinpäätöksen vuosittain. Osuus yhtiön tuloksesta lasketaan kerran vuodessa toisen neljänneksen aikana perustuen edeltävän vuoden julkaistuun IFRS -tilinpäätökseen.

14. OSAKEPÄÄOMA

MEUR	Osakkeiden Osakepää-		Osakkeiden		Osakkeiden	
	määrä	oma	määrä	Osakepääoma	määrä	Osakepääoma
	30.9.2008	30.9.2008	30.9.2007	30.9.2007	31.12.2007	31.12.2007
Rekisteröidyt osakkeet 1.1.	886 683 058	3 040	887 393 646	3 023	887 393 646	3 023
Optioilla merkityt ja rekisteröidyt osakkeet raportointikauden lopussa	834 372	3	4 725 280	16	5 199 412	17
Omien osakkeiden mitätöinti	-	-	-	-	-5 910 000	-
Rekisteröidyt osakkeet raportointikauden lopussa	887 517 430	3 043	892 118 926	3 039	886 683 058	3 040
Rekisteröimättömät osakkeet		3 000	-	-	50 000	-

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008

15. KOROLLINEN NETTOVELKA

Raportoitu korollinen vieras pääoma kasvoi kolmannen neljänneksen aikana 198 miljoonaa euroa 7 501 miljoonasta eurosta 7 699 miljoonaan euroon. Korollisen velan lisäys kolmannen neljänneksen aikana liittyy TGC-10:n vähemmistöosakkaille lunastusvelvollisuuden mukaisesti tehtyyn osakkeiden ostotarjoukseen, joka rahoitettiin käyttämällä olemassa olevaa syndikoitua luottolimiittä. Fortum oli syyskuun loppuun mennessä maksanut 440 miljoonaa euroa lunastusvelvollisuuteen liittyvistä osakeostoista. Konsernissa ei tehty uusia huomattavia rahoitustapahtumia kolmannen neljänneksen aikana.

Rahavarat vähenivät 68 miljoonaa euroa 1 247 miljoonasta eurosta 1 179 miljoonaan euroon, johon sisältyy TGC-10:n rahavarat ja pankkitalletukset 1 109 miljoonaa euroa. TGC-10:n rahavarat käytetään yhtiön investointiohjelmaan (katso myös TGC-10:n hankinta, liite 7). Likvidit varat 1 179 miljoonaa euroa koostuu kassavaroista 663 miljoonaa euroa (sisältää pankkitalletukset, jotka erääntyvät kolmen kuukauden sisällä) ja pankkitalletuksista 516 miljoonaa euroa (jossa eräpäivä yli kolmen kuukauden).

Ensimmäisen neljänneksen aikana Fortum sopi uuden 3 500 miljoonan euron syndikoidun lainajärjestelyn. Järjestely muodostuu kolmen vuoden pankkilainasta, 2 000 miljoonaa euroa, joka käytetään TGC-10:n oston rahoittamiseen sekä viiden vuoden mittaisesta luottolimiitistä, 1 500 miljoonaa euroa, kattamaan konsernin yleisiä rahoitustarpeita. Kolmannen neljänneksen lopussa uudesta järjestelystä oli nostettu 2 500 miljoonaa euroa. Syyskuun lopussa 2008 Fortumilla oli kokonaisuudessaan käyttämättömiä luottolimiittejä 2,4 mrd euroa.

Syyskuun viimeisenä päivänä 2008 Fortumin keskimääräinen duraatio oli 1,7 vuotta (2007;1,3 vuotta) velkasalkun johdannaiset mukaan lukien ja lainojen ja johdannaisten keskiporkko oli 5,3 % (2007; 4,4%) . Noin 74 % (67 %) oli vaihtuvakorkoista tai jälleerahoitettavaa seuraavan 12 kk aikana.

16. YDINVOIMAAN LIITTYVÄT VARAT JA VELA¹

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Taseeseen sisältyvät erät:			
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	561	510	516
Osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	561	510	516
Lainmukainen vastuu ja osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta:			
Ydinjätehuoltovastuu Suomen ydinenergialain mukaan	816	685	816
Rahastotavoite	698	649	698
Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	698	649	673

Ydinvoimaan liittyvät varaukset

Fortum on toimittanut Työ- ja elinkeinoministeriölle vuotuisen esityksen Loviisan ydinvoimalaitoksen ydinjätehuoltovastuusta. Suomen ydinenergialain mukaisesti lasketun vastuun määrän päättää Työ- ja elinkeinoministeriö tammikuun 2009 loppuun mennessä. Esitys perustuu vuosittain päivitettävään kustannustennusteeseen, sekä joka kolmas vuosi tehtävään uuteen tekniseen suunnitelmaan. Tekninen suunnitelma päivitettiin edellisen kerran vuonna 2007. Arvioidut tulevat kustannukset kasvanevat pääasiassa ydinvoimaviranomaisen (STUK) asettamien uusien materiaalien vapautusrajojen vuoksi. Uudet rajoitukset kasvattavat ydinvoimalaitoksen käytöstäpoiston laajuutta.

Työ- ja elinkeinoministeriölle toimitetun esityksen perusteella Suomen ydinenergialain mukainen vastuu vuoden 2008 lopussa on 895 miljoonaa euroa. Taseeseen kirjattu ydinjätehuoltovastuu perustuu kassavirtaan tulevaisuuden kustannuksista, jotka pohjautuvat samoihin selvityksiin kuin lainmukainen vastuu. Ydinvoimavaruksen käypä arvo, joka on laskettu IAS37:n mukaisesti, on kasvanut 33 miljoonalla eurolla tämän vuoden kesäkuun lopun arvosta, ja se on yhteensä 561 miljoonaa euroa syyskuun 2008 lopussa. Suurin ero lainmukaisen vastuun ja taseeseen kirjatus varauksen välillä on se, että lainmukaista vastuuta ei ole diskontattu nettonykyarvoon.

Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta

Viranomaiset päättävät vuotuisen rahastotavoitteen ja lainmukaisen vastuun määrän vuosittain tammikuussa. Fortum suorittaa ydinjätehuoltomaksuja Valtion ydinjätehuoltorahastoon ko. päätösten mukaisesti. Rahastotavoite, joka vastaa uutta lainmukaista vastuuta ja päätettyä ydinjätehuoltorahaston maksujen jaksottamista, on yhteensä 767 miljoonaa euroa. Rahasto on IFRS:n näkökulmasta yllärahoitettu 137 miljoonalla eurolla, koska Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta oli 698 miljoonaa euroa 30.9.2008, kun taas rahasto-osuuden tasearvo oli 561 miljoonaa euroa.

Vaikutukset vertailukelpoiseen liikevoittoon sekä liikevoittoon

Päivitetyn kustannustennusteen seurauksena Fortum kirjasi vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä kertaluonteisen 3 miljoonan euron negatiivisen vaikutuksen Sähköntuotanto-segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon pääasiassa lisääntyneistä jo käytetyn polttoaineen kustannuksista johtuen. Vuoden 2007 kolmannella neljänneksellä päivitetyn teknisen suunnitelman seurauksena kirjattiin kertaluonteinen 13 miljoonan euron negatiivinen erä. Kaikki kululisäykset, jotka liittyvät jo käytettyyn polttoaineeseen, kirjataan aina välittömästi vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Sähköntuotanto-segmentin liikevoittoon vaikuttaa Fortumin laskentaperiaatteiden mukaisesti Valtion ydinjätehuoltorahaston käsittelystä syntyvät erät, sillä Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy yllärahoitettuna IFRS:n näkökulmasta, kirjataan positiivinen vaikutus liikevoittoon, kun varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus kirjataan liikevoittoon aina, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin varauksen kasvu. Edellämainittua kirjausta ei sisällytetä Fortumin vertailukelpoiseen liikevoittoon, katso 'muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät', liitteet 4 ja 5. Fortum kirjasi vuoden 2008 kolmannen neljänneksen tulokseen 10 miljoonan euron vaikutuksen ja vertailukaudelta 2007 33 miljoonaa euroa. Kokonaisvaikutus 2008 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä oli -7 miljoonaa euroa ja vertailukaudelta 2007 24 miljoonaa euroa

Osakkuusyhtiöt

Tilinpäätöksen 2007 mukaan Fortum ei ole pystynyt tekemään kaikkia Fortumin laskentaperiaatteiden mukaisia vientejä ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen muutoksissa ruotsalaisissa ydinvoimaosakkuusyhtiöissä, koska varausten laskentaan tarvittavia eriteltyjä kassavirtoja ei ollut saatavilla.

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008
17. PANTATUT VARAT

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Omasta puolesta annetut			
Lainat			
Pantit	231	219	170
Kiinteistökiinnitykset	138	141	138
Muut sitoumukset			
Kiinteistökiinnitykset	206	103	103
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut			
Pantit ja kiinteistökiinnitykset	3	3	3

Lainojen vakuudeksi pantatut varat

Suomalaisilla Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta. Ensimmäisellä neljänneksellä Fortum on nostanut lisää lainaa rahastolta ja pantannut vastaavasti lisää Kemijoki Oy:n osakkeita. Pantattujen osakkeiden tasearvo oli 208 (145) miljoonaa euroa 30.9.2008 (ja vastaavasti 31.12.2007)

Muiden sitoumusten vakuudeksi pantatut varat

Fortum on antanut Valtion ydinjätehuoltorahastolle vakuudeksi Naantalina ja Inkoon voimalaitoksiin liittyviä kiinteistökiinnityksiä arvoltaan 206 miljoonaa euroa, turvaamaan kattamattomat lainmukaiset vastuut ja mahdolliset odottamattomat tapahtumat.

Kiinnitysten arvo päivitetään vuosittain toisen neljänneksen aikana perustuen lainmukaiseen vastuuseen ja rahastotavoitteeseen, jotka päätetään vuoden vaihteessa. Kiinteistökiinnitysten arvo kasvoi vuoden 2008 toisella neljänneksellä 103 miljoonaa euroa.

18. SITOUMUKSET

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Vuokrasopimukset			
Vuoden sisällä erääntyvät	24	20	21
Yli vuoden mutta viiden vuoden sisällä erääntyvät	41	29	31
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	90	71	69
Yhteensä	155	120	121

Investointisitoumukset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä ja aineettomista hyödykkeistä olivat 1 418 (436) miljoonaa euroa 30.9.2008 (ja vastaavasti 31.12.2007).

19. VASTUUT

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Omasta puolesta annetut			
Muut vastuut	858	224	224
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut			
Takaukset	620	239	235
Muut vastuut	125	125	125
Muiden puolesta annetut			
Takaukset	10	13	10
Muut vastuut	1	1	1

Omasta puolesta annetut vastuut, 858 miljoonaa euroa, ovat kasvaneet tilinpäätöshetken 2007 jälkeen 634 miljoonalla eurolla. Vastuiden määrän kasvu johtuu pääasiassa takuusta, joka kattaa Fortumin TGC-10:n vähemmistöosakkaille tekemään lunastusvelvollisuuteen perustuvaan ostotarjoukseen liittyvät kustannukset. Takuu on voimassa vuoden 2008 loppuun asti.

Vastuut osakkuusyritysten puolesta

Lainsäädäntö edellyttää, että Suomessa ja Ruotsissa toimivien ydinvoimayhtiöiden on annettava vakuuksia Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastoille, joilla taataan, että voimalaitosten käytöstäpoistoon ja käytetyn ydinpoltoaineen loppusijoittamiseen on riittävät varat.

Teollisuuden Voima Oy:n (TVO) puolesta annetun takauksen määrä nousi vuoden 2007 lopusta 32 miljoonasta eurosta 70 miljoonaan euroon vuoden 2008 toisen neljänneksen aikana. Takauksen arvo päivitetään vuosittain toisen neljänneksen aikana perustuen lainmukaiseen vastuuseen ja rahastotavoitteeseen, joiden arvo päätetään vuosittain vuoden vaihteessa.

Ruotsissa Fortum on antanut Forsmark Kraftgrupp AB:n ja OKG Ab:n puolesta takaukset Ruotsin ydinjätehuoltorahastolle. 1.1.2008 voimaanastunut laki edellyttää rahastoihin varoja tulevan käytetyn ydinpoltoaineen sekä voimalaitosten käytöstäpoistamisen varalle. Voimaanastumisen seurauksena Fortumin ydinvoimaan liittyvät vastuut kasvoivat vuoden 2007 lopusta Ruotsissa 1 841 miljoonasta SEK:stä (188 miljoonaa euroa) 5 314 miljoonaan SEK:iin (543 miljoonaa euroa) vuoden 2008 toisen neljänneksen aikana. Vastuun määrä tulee pysymään samana vuonna 2009.

20. OIKEUDENKÄYNNIT JA VIRANOMAISMENETTELYT

Maaliskuussa markkinaoikeuden päätös kumosi Kilpailuviraston kesäkuussa 2006 tekemän ehdollisen päätöksen E.ON Finlandin ostosta. Päätöksessään markkinaoikeus totesi, ettei Kilpailuvirastolla ollut perusteita ehtojen asettamiseen, koska Fortumin ei voida katsoa olevan määräävässä markkina-asemassa sähkön tuotanto- ja tukkumarkkinoilla. Markkinaoikeuden mukaan sähköntuotannon ja tukkukaupan merkittävä maantieteellinen markkina-alue sisältää vähintään Suomen ja Ruotsin. Kilpailuvirasto on valittanut päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008
21. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Lähipiiritapahtumat on esitetty Fortumin vuoden 2007 vuosikertomuksessa. Tilinpäätöshetken 31.12.2007 jälkeen ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Suomen valtion omistusosuus Fortumin osakkeista vuoden 2007 lopussa oli 50,86%. Vuoden 2008 aikana osakkeiden määrä kasvoi optimerkintöjen johdosta, 30.9.2008 Suomen valtion omistusosuus oli 50,81%.

LIIKETOIMET OSAKKUUSYRITYSTEN KANSSA

MEUR	I-III/2008	I-III/2007	2007
Myyntit osakkuusyrityksille	84	99	129
Korot osakkuusyritysten lainasaamisista	26	19	26
Ostot osakkuusyrityksiltä	405	372	519

AVOIMET SALDOT OSAKKUUSYRITYSTEN KANSSA

MEUR	30.9.2008	30.9.2007	31.12.2007
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	681	629	636
Myyntisaamiset	16	11	17
Muut saamiset	8	6	7
Pitkäaikaiset velat	184	172	171
Ostovelat	11	8	25
Muut velat	33	20	53

LIIKETAPAHTUMAT JA SALDOT YHTEISYRITYSTEN KANSSA

Liiketapahtumat ja avoimet saldot yhteisyritysten kanssa olivat raportointikaudella merkitykseltään vähäisiä.

22. KATSAUSKAUDEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

Norjalainen Renewable Energy Corporation (REC) on osittain Fortumin osakkuusyhtiö Hafslund ASA:n omistuksessa. Fortum kirjaa REC:in osakkeiden käyvän arvon muutoksen pääomaansa. Syyskuun lopussa pääomaan kirjattu kumulatiivinen arvon muutos oli 266 miljoonaa euroa. REC:in osakkeen kurssi on laskenut syyskuun lopun jälkeen. REC:in 20.10. kirjatun loppukurssin perusteella kumulatiivinen arvon muutos Fortumin pääomaan olisi ollut 225 miljoonaa euroa

Fortum osallistuu noin 25% osuudella Suomen viidennen ydinvoimalaitosyksikön (Olkiluoto 3) rakennusprojektiin. Yksikön rakentava ja omistava yhtiö Teollisuuden Voima Oyj (TVO) on saanut uuden aikataulun toimittajalta (AREVA-Siemens). Uusien tietojen perusteella TVO arvioi tällä hetkellä, että voimalan käynnistys saattaa siirtyä vuoteen 2012, kun aikaisemmin sen odotettiin tapahtuvan vuonna 2011. Lisäksi TVO on todennut, että toimitus on sovittu kiinteällä hinnalla eikä se ole sopimassa toimittajan kanssa Arevan tappioiden jakamisesta toisin kuin joukkoviestimissä esitetyissä tiedoissa on annettu ymmärtää.

Lokakuun 21. päivänä Fortum ja Jyväskylän Energia sopivat, että Fortum myy 60% omistuksensa Jyväskylän Energiantuotanto Oy:stä Jyväskylän Energialle. Sovittu liiketoimi j; siihen liittyvät järjestelyt tulevat voimaan tammikuun 2009 alusta. Liiketoimi tarkoittaa, että vastapainelaitoksen omistus (115 MW sähköteho, 610 MW kaukolämpöteho ja 110 MW prosessihöyrykapasiteetti) ja myös voimalaitoskiinteistö siirtyy Jyväskylän Energialle. Myytävien osakkeiden arvo on noin 40 miljoonaa euroa. Kaupasta kirjataan myyntivoitto Heat segmentin neljännen neljänneksen liikevoittoon.

FORTUM-KONSERNI
TAMMIKUU-SYYSKUU 2008
23. TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Käyttökate (EBITDA =Tulos ennen korkoja, veroja sekä poistoja ja arvonalentumisia)	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset	
Vertailukelpoinen liikevoitto	=	Liikevoitto - kertaluonteiset erät - muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
Kertaluonteiset erät	=	Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja tappiot mm.	
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Sisältää ne tulevaisuuden kassavirtoja suojaavat rahoitusinstrumentit, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaisesti suojauslaskentaa sekä IFRIC tulkinnan nro 5 mukaisen vaikutuksen, joka aiheutuu siitä, että taseen saamiin kirjattu Fortumin osuus Valtion ydinjätehuolto-rahastosta ei voi ylittää vastaavaa velkaa.	
Kassavirta ennen käyttö pääoman muutosta (FFO)	=	Liiketoiminnan kassavirta ennen käyttö pääoman muutosta	
Investoinnit käyttöomaisuuteen	=	Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit mukaan lukien kunnossapito-, tuottavuus- ja kasvuinvestoinnit sekä lainsäädännön edellyttämät investoinnit. Investointeihin kuuluvat myös investointien rakennusaikana taseeseen aktivoidut korkokulut. Kunnossapitoinvestoinnit pidentävät olemassaolevan omaisuuserän vaikutusaikaa, ylläpitävät käytettävyyttä sekä/tai ylläpitävät luotettavuutta. Tuottavuusinvestoinnit parantavat olemassaolevan hyödykkeen tuottavuutta. Kasvuinvestointien tarkoitus on rakentaa uutta kapasiteettia ja/tai lisätä olemassaolevien liiketoimintojen asiakaskantaa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit tehdään tiettyinä ajankohtina lakien vaatimusten mukaan.	
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	=	Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin, osakkuusyrittösakkeisiin ja muihin myytävissä oleviin sijoituksiin. Investoitujen tytäryhtiöosakkeiden hankintahintaan on lisätty hankittavan yhtiön nettovelka.	
Oman pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Oma pääoma keskimäärin}}$	x 100
Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}}$	x 100
Sidotun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta}}{\text{Sidottu pääoma keskimäärin}}$	x 100
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Vertailukelpoinen liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta (IAS 39 oikaistu sekä pois lukien merkittävimmät myyntivoitot ja -tappiot)}}{\text{Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin}}$	x 100
Sijoitettu pääoma	=	Taseen loppusumma - korottomat velat - laskennallinen verovelka - varaukset	
Sidottu pääoma	=	Korottomat varat + Valtion ydinjätehuolto-rahastoon liittyvät korolliset varat - korottomat velat - varaukset (korottomat varat ja velat eivät sisällä rahoitukseen, veroihin ja laskennallisiin veroihin liittyviä eriä sekä varoja ja velkoja, jotka syntyvät suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttävien johdannaissopimusten käypien arvojen muutoksista)	
Vertailukelpoinen sidottu pääoma	=	Sidottu pääoma oikaistuna niillä korottomilla varoilla ja veloilla, jotka aiheutuvat niistä tulevaisuuden kassavirtaa suojaavista johdannaissopimuksista, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa	
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat - likvidit varat	
Velkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}}$	x 100
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma sisältäen vähemmistöosuuden}}{\text{Taseen loppusumma}}$	x 100
Nettovelka/käyttökate	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}$	
Korkokate	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut}}$	
Tulos/osake (EPS)	=	$\frac{\text{Kauden voitto - vähemmistöosuus}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana}}$	
Oma pääoma/osake, EUR	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden lukumäärä ilman omia osakkeita kauden lopussa}}$	
Edelliset 12 kk	=	Raportointitietä edeltävät 12 kuukautta	